

CONSENSVS
IN
FIDE ET RELIGIO-
NE CHRISTIANA,

INTER
ECCLESIAS EVANGELI-
CAS MAJORIS ET MINORIS POLONIAE,
Magniq; Ducatus Lithuaniae & caetera-
rum ejus Regni provinciarum;

primo

SENDOMIRIAE ANNO M. D. LXX.
*in Synodo generali sancitus: Et deinceps in aliis,
ac demum,*

WLODISLAVIENSI GENERALI
SYNODO ANNO M. D. LXXXIII.
confirmatus:

Et Sereniss. Poloniae Regibus

AUGUSTO, HEINRICO AC
STEPHANO,

Oblatus:

*proce, labore pa-
tientia.*

*Ex decreto autem Synodico in publicum typis editus
anno Christi. M. D. LXXXVI.*

Accefferunt in hac editione

ACTA ET CONCLUSIONES SYNODI
GENERALIS TORUNIENSIS.

HAIDELBERGAE

TYPIS VOGELINIANIS.

M. DC. V.

41404c

*Süm. G. Lindeli Senioris, per
Thoma Czuga. A. H.*

II. Timoth. II.

Seĉtare justiciam, fidem, charitatem, pacem, cum iis, qui invocant DOMINUM ex puro corde.

Psal. L. & CXXII.

Benigne fac Domine in beneplacito tuo Syoni, & ædificentur muri Jerusalem.

Sit pax in propugnaculis ejus, & prosperitas in palatiis ejus.

P R A E F A T I O

Ad

B E N E V O L U M
L E C T O R E M.

Et us & verissima est sapi-
entum sententia: *Concordia
res parva crescunt, discordia ma-
xima dilabuntur.* Imò verò ipsa
veritas Dominus noster Je-
sus Christus testatur, regnum inter se
divisum collapsum, concordiam verò
& amorem pium, sectatorum suorum si-
gnum propriam esse. Quapropter addi-
cti sanctæ concordia, & operam dantes
ædificationi Ecclesiæ ac extirpationi
scandalorum, nos qui in Poloniæ Regno
idololatriam AntiChristi rejecimus, &
omnes hereses Christianæ fidei, symbo-
lo Apostolorum, Niceno & Athanasia-
no &c. adeoq; authoritati scripturarum
repugnantes, vitamus, ac purâ Evange-
lii doctrinam sincerè profitentes & exe-
qui studentes, Evangelici vocamur: ut
occurrere possimus apud extraneos su-
spicioni, domi verò occasioni & cuiuspiam
fomiti discordia (quòd majores nostri

egredientes ex captivitate AntiChristiana, diversis temporibus & locis, alii in Bohemia & Polonia, alii in Germania, alii in Helvetia & cæteris regionib. ac regnis, exhibuerunt magistratui suo, Imperatoribus, Regibus ac Principibus, diversa nostrarum Evangelicarum Cōfessionum exemplaria, unam tamē eandemq; veritatem in scriptis Propheticis & Apostolicis fundatam complectētia) convocatâ ex omnibus Regni Poloniæ Provinciis Generali Synodo Sendomiriæ A N N O Domini M. D. L X X. dictas Confessiones, Augustanam, Bohemicam, & Helveticam, examinatas deprehendimus in præcipuis articulis fidei Christianæ cum scripturâ sacrâ & secum invicem concordēs esse.

Quod verò attinet ad Articulum de Cœna Domini, ne quædam varietas opinionum seu phrasiū nos distraheret, præcidimus inter nos disputationes de modo rei, cū omnes rem verè credamus, secundum verba Salvatoris, & piæ antiquitatis sententiã, quæ in CONSENSU SENDOMIRIENSI descripta est.

Itaq;

Iraq; scandalis sopitis, vera concordia & amore CHRISTI in ejus pura doctrina conjuncti sumus, Ceremoniis paulò diversis, ut in qualibet Ecclesia mos obtinuit, libertati Christianæ permissis.

Qui dictus Consensus noster hactenus à nobis non modò est fideliter servatus, sed etiam deinceps in aliquot Generalibus Synodis renovatus & confirmatus, utpote in *CRACOVIE NSI Anno M. D. LXXIII. in PETRICOVIE NSI Anno M. D. LXXVIII. & VVLODISLAVIE NSI Anno M. D. LXXXIII.* illis, qui litium scintillas excitare videbantur, ingenuè correctis, ac intra limites pacis reductis, atque ita vinculo concordiaë & amoris fraterni arctiùs astricto. Stat verò nobis omnib. firma sententia, auxiliante DEO, hunc sanctum CONSENSUM contra omnes Diaboli, hostiumq;, & quorumvis hominum molitiones constanter retinere ac tueri.

QUARE publicatione hujus libelli (quo ratio Consensus, Ordinis ac Disci-

plinæ inter nos constitutæ describitur) palam facere & protestari volumus omnibus piis, tam in SARMATIA, quàm in aliis Europæ cæterarumque mundi partium regnis viventibus, nos non simulatâ, sed sacrosanctâ, mandato & Spiritu CHRISTI factâ, concordiam conjunctos esse, & habitare fratres in unum, ac proinde ab adversariis nostris calumniosè & iniquissimè nobis obijci discordiam & ataxiam. Siquidem cum hoc scripto nostro res ipsa clamat, & id cognoscere volentibus evincit, nos in Regno Poloniæ omnes EVANGELICOS esse sancta pace copulatos, non dissidere, sed convenire in doctrina fundamentoq; fidei & salutis nostræ ac religionis Christianæ, & retinere fraternam cõcordiam atq; mutuũ amorem, & officiorum pietatis humanitatisq; pulchram cõmunicationem. Ac si qui fortè etiam inter nos reperirẽtur philauti, qui communem tranquillitatem turbare niterentur, scandalaq; excitarent, & patientiam Fratrum abutẽtes, commoniti non se cohiberent; esse con-

contra eos in promptu justum Ecclesiasticae disciplinae rigorem, ut coherceantur, & contumaces ex ECCLESIA communioneq; nostra, auctoritate Canonum Synodicorum excludantur: secundum decretum ipsius Sancti Spiritus, in ejusmodi hominum perveraciam latum Galat. V. *QUI vos conturbat, portabit judicium, quicumque est ille: Vtinaam verò abscindantur, qui vos conturbant.*

ORAMUS itaq; omnes pios, qui legent CONSENSUM hūc nostrū, ne admittant iniquas hostium nostrorum accusationes, calumnias & obrektionationes: sed huic testimonio & scripto nostro locum dantes, nobiscum & cum multis aliis, de reb. dextrè judicantibus, viris Evangelicis, DEO OPT: MAX: gratias agant, pro hac sincerâ doctrinâ Evangelii, & in eâ pio Consensu atque concordia nobis divinitus cōcessa: Nec etiam suâ quidam nimis audaci & inclementi de nostro Consensu censurâ prohibeant nos benè agere: Imò ipsi quoq; si possunt, benè agant, & scandala, quæ

rixas comitantur, in domo Domini vi-
tent: ac unanimes seruiant æquissimo
ministorum suorum iudici D O M I N O
J E S U, cui stamus & cadimus: Qui nos
ita obtestatur Johan. XIII. *Hoc est præceptũ
meum (in quo cognoscent omnes, vos esse meos
discipulos) ut vos invicem diligatis; sicut ego
dilexi vos, ut etiam diligatis alii alios.*

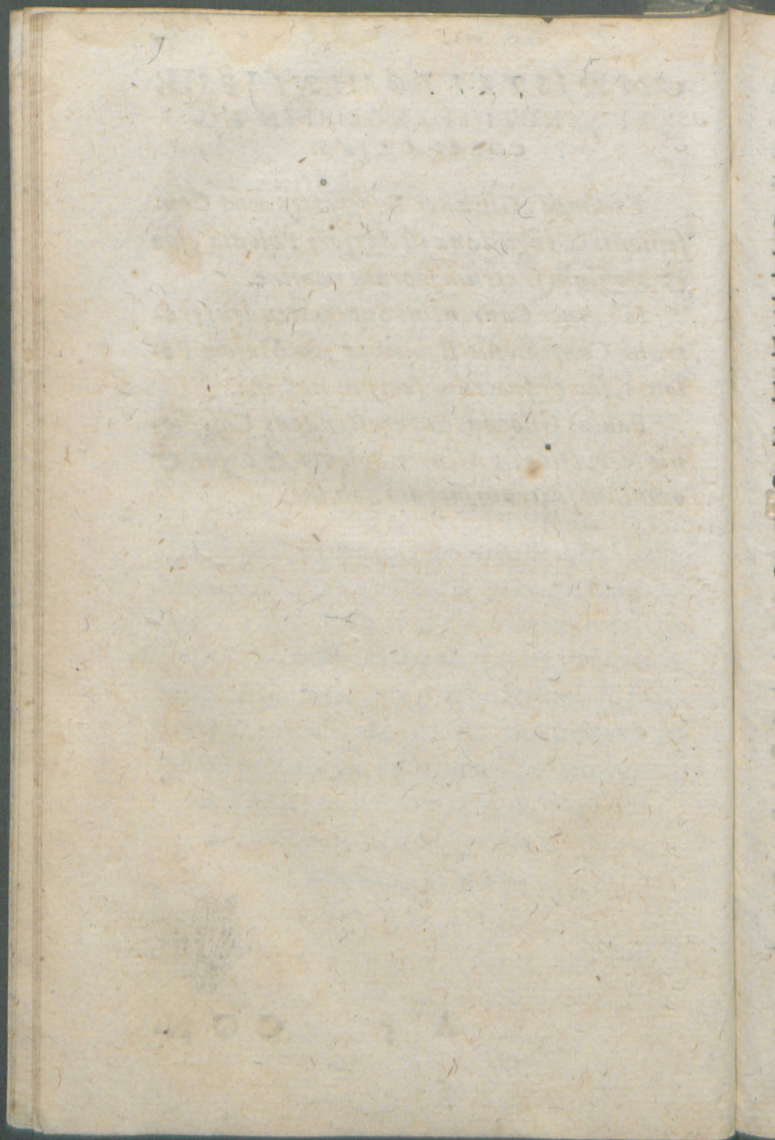
D E U S Pater cœlestis nos totamque
suam Sancto Evāgelio addictam Eccle-
siam conservet, confirmet, & benedi-
ctione sua augeat in sancta concordia,
ad gloriam suam & amplificationem
Regni sui, inter omnes homines Chri-
stianos, verbo veritatis morigeros: ut
Spiritu Sancto nos gubernante, veri di-
scipuli atq; imitatores CHRISTI simus:
nemini scandalum præbeamus: & fidē,
conscientiamque puram retinentes ad
triumphantem ECCLESIAM lætabundi
in æternum perveniamus, per DO-
MINUM nostrum JESUM CHRI-
STUM. AMEN.

MINISTRI DOMINI JESU,
ET SANCTI EVANGELII IN EC-
CLESIA EIUS.

*Erasmus Gliczner Superattendens Con-
fessionis Augustanae in Majori Polonia, suo
& omnium fratrum suorum nomine.*

*Iohannes Laurentius Superattendens fra-
trum Confessionis Bohemica, in Majori Po-
lonia, suo & fratrum suorum nomine.*

*Paulus Gilovius Superattendens Cōfessio-
nis Helveticae in Minori Polonia, &c. suo &
omnium fratrum suorum nomine.*

C O N S E N S V S
MUTUUS IN RELIGIO-
NIS CHRISTIANÆ CAPITIBUS,
inter Ecclesias Majoris & Mi-
noris Poloniae, Ruffiæ, Lithua-
niæ, & Samogitię &c. quę juxta
confessionem Auguftanã, Fra-
trum Bohemorum, & Helveti-
cam, aliquo modo à fe diffenti-
re videbantur: factus in Synodo
Sendomiriensi Anno Do-
mini M.D.LXX. die
XIV. Aprilis.

Osteaquam diu multumq; cum Sectariis, Tritheitis, Ebionitis, Anabaptistis, conflictatum esset, ac tandem divino favore ex tot tantisque certaminibus & deplorandis contentionibus emerimus: visum est iisdem Ecclesiis Polonicis reformatis & orthodoxis, quæ in quibusdam capitibus & formulis doctrinæ (hostibus veritatis & Evangelii) minimè consentire videbantur, pacis & concordie studio Synodum convocare, atque consensionem mutuam testari. Quare habita collatione amica & Christiana, sic junctis compositisq; animis consensimus in hæc capita.

PRIMUM, quemadmodum & nos qui in presenti Synodo nostram Confessionem edidimus, & Fratres, nunquam credidimus, eos, qui Augustanam Confessionem amplectuntur, aliter quàm piè & orthodoxè sentire de DEO & Sacra Trinitate, atq; incarnatione Filij DEI, & justificatione nostra, aliisque præcipuis capitibus Fidei nostræ: Ita etiam ij, qui Augustanam Confessionem sequuntur, professi sunt candidè & sincerè, se vicissim tam de nostrarum Ecclesiarum quàm de Fratrum Bohemicorum (quos quidam rerum ignari VValdenses vocant) Confessione de DEO & Sacra Triade, Incarnatione Filij DEI, justificatione, & alijs primariis capitibus, Fidei Christianæ, nil agnoscere quod sit absolum ab orthodoxa veritate, & puro verbo DEI. ibiq; sanctè invicem polliciti sumus, unanimiter

nimiter secundum regulam verbi DEI, nos defensuros
 Cōsensum hunc mutuū in vera & pura CHRISTI re-
 ligione, contra Pontificios, contra Sectarios, contra de-
 nique omnes hostes Evangelij & veritatis.

DEINDE verò, quantum ad infœlix illud disidiū
 de COENA Domini attinet, convenimus in sententia
 verborum DOMINI NOSTRI JESU CHRI-
 STI, ut illa orthodoxè intellecta sunt à patribus, ac
 imprimis Irenæo, qui duabus rebus, scilicet terrenâ &
 cœlesti, hoc mysterium constare dixit: Neque elemen-
 ta signave nuda & vacua illa esse asserimus, sed simul re
 ipsa credentibus exhibere & prestare Fide, quod signifi-
 cant: Deniq;, ut expressius clariusq; loquamur, conve-
 nimus, ut credamus & confiteamur, substantialem
 præsentiam CHRISTI non significari duntaxat, sed
 verè in COENA eo vescentibus, representari, distribuū
 & exhiberi CORPVS ET SANGVINEM DO-
 MINI, symbolis adjectis ipsi rei, minimè nudis: secun-
 dūm Sacramentorum naturam. Ne verò diver-
 sitas formularum loquēdi contentionem aliquam pariat,
 placuit præter Articulum, qui est insertus nostra Con-
 fessione, mutuo consensu ascribere Articulum Cōfessio-
 nis Saxonicarum Ecclesiarum de COENA DOMI-
 NI, ad Tridentinum Concilium ANNO Domini
 M. D. LI. missæ: Quem etiam pium agnoscimus &
 recipimus. Cujus Confessionis hæc sunt verba: Et Ba-
 ptismus & Cœna Domini sunt pignora & testi-
 monia gratiæ, ut antea dictum est, quæ de pro-
 missione & tota redemptione nos commonefa-
 ciunt, & ostendunt beneficia EVANGELII

singulos pertinere, qui his ritibus utuntur &c. *Item.* Nec admittuntur ulli ad communionem, nisi prius à Pastore aut Collegis ejus auditi sint, & absoluti. In hac exploratione interrogantur & erudiuntur rudiores de tota doctrina, & deinde absolutio promulgatur. Docetur etiã homines, Sacramenta esse actiones divinitus institutas, & extra usum institutũ, res ipsas nõ habere rationẽ Sacramenti: sed in usu instituto in hac cõmunionem verè & substãtialiter adesse CHRISTUM, & verè exhiberi fumentibus Corpus & Sanguinem CHRISTI: Testari CHRISTUM, quòd sit in eis, & faciat eos sibi membra, & quòd abluerit eos sanguine suo: &c. *Omnia hujus Articuli verba integra.*

HVJVS autem sancti mutuiq; CONSENSVS vinculum fore arbitrati sumus, convenimusque, ut quemadmodum illi nos nostrasque ECCLESIAS & Confessionem nostram in hac Synodo publicatam, & Fratrum, orthodoxas esse testantur: Sic etiam nos illorum ECCLESIAS eodem Christiano amore prosequamur, & orthodoxas fateamur: Extremumque VALE dicamus & altum silentium imponamus omnibus rixis, distractionibus, disidiis, quibus EVANGELII cursus, non sine maxima multorum piorum offensione, impeditus est, & unde adversariis nostris non levis calumniandi & veræ Christianæ religionis nostræ contradicendi occasio sit subministrata.

Quin potius paci & tranquillitati publicæ studere, charitatem mutuam exercere, & operas mutuas ad

adi-

edificationem ECCLESIAE pro fraterna conjunctione nostra praestare debemus.

Adhac recipimus mutuo CONSENSU, omni studio nostris Fratribus omnibus persuasuros, atque eos invitatuos ad hunc Christianum & unanimum Consensum amplectendum, colendum & conservandum, illumque alendum & obsequandum, praecipue auditione verbi (frequentando tam hujus, quam alterius cujusque Confessionis caeterae) & Sacramentorum usu: observato tamen recto ordine, & gradu tam disciplina, quam consuetudinis uniuscujusque ECCLESIAE.

RITUS autem & Ceremonias uniuscujusque Ecclesiae, liberos hac CONCORDIA & Conjunctione relinquimus. Non enim multum refert, qui ritus observentur, modo facta tecta & incorrupta existat ipsa doctrina, & fundamentum fidei ac salutis nostrae: Quemadmodum & ipsa Confessio Augustana & Saxonica de ea re docent: Et in hac Confessione nostra, in praesenti Synodo SENDOMIRIENSI publicata, id ipsum expressimus.

Quamobrem consilia officinae charitatis mutua inter nos conferre, & in posterum de conservatione & incremento omnium totius Regni, LITHVANIAE, SAMOGITIAE, piarum, orthodoxarum & reformatarum Ecclesiarum, tanquam de uno corpore consilere polliciti sumus ac recepimus. Et si quando Synodos generales celebrabunt, nobis quoque significant: Et adstras etiam generales vocati, non gravatim veniant, si opus fuerit.

Atque ut colophonem huic CONSENSUI & mu-

tua Concordia imponamus, ad hanc fraternam societatem conservandam tuendamq; non incommodū fore putamus, in locum certum convenire, ubi una ex mutuis Confessionibus, compendium corporis doctrinae (improbitate hostium veritatis ad id adacti) eliceremus, & in publicum ederemus: ut invidiorum hominum ora obturarentur, cum maximo omnium piorum solatio: sub titulo omnium ECCLESIARVM Polonicarum reformatarum & Lithuanicarum & Samogiticarum, nostra CONFSSIONI consentientium.

DATIS igitur junctisq; dextris sanctè promissimus & recepimus invicem omnes, fidem & pacem colere, fovere, & indies ad adificationem REGNI DEI magis magisq; amplificare velle: omnesq; occasiones distractionis Ecclesiarū evitatuos. Deniq; se immemores & oblitos sui ipsius, ut veros DEI Ministros decet, solius JESV CHRISTI Salvatoris nostri gloriam promoturos, & Evangelij ipsius veritatem propagatuos tum dictis tum factis, recepimus.

QUOD UT FOELIX, RATUM firmumq; sit in perpetuum, oramus ardentibus votis DEUM Patrem, totius consolationis & pacis authorem & fontem uberrimum: qui nos nostrasq; ECCLESIAS ex densis Papatus tenebris eripuit, donavitq; puro verbi sui & sacrosancto veritatis lumine: Hancq; nostrā sanctam pacem, consensionem, conjunctionem & unionem benedicere, ad sui nominis gloriam, & Ecclesiae aedificationem velit. AMEN.

STANISLAUS MYSZKOVVSKI, Palatinus
Cracoviensis, personaliter consensit & subscripsit.

PETRUS ZBOROVVSKI Palatinus Sendo-
miriensis, personaliter consensit M. P.

Magnifici Domini LUCÆ de GORKA Palatini Po-
snaniensis, & Domini JOANNISTOMICZKI Ca-
stellani Gnesnensis, atque omnium Confessionis Augu-
stanae Ecclesiarum nomine, STANISLAUS BNINS-
KI, Senior Ecclesiae consensit & subscripsit.

Magnifici Domini Palatini Ruffiae & ceterorum ejus
Provinciae fratrum nomine, STANISLAUS CHRZUN-
STOVIUS M. P.

SIGISMUNDUS MYSZKOVVSKI Ofve-
ciensis Capitaneus, personaliter consentiens M. P. S.

ERASMUS GLICZNER Ecclesiarum in Ma-
jori Polonia Confessionis Augustanae Superatcedens, suo
& aliorum fratrum nomine, M. P.

NICOLAUS GLICZNERUS Senior Distri-
ctus Posnaniensis, nomine fratrum Majoris Poloniae.
M. P.

ANDREAS PRASMOVIUS, Minister coetus
Radzieciovienfis, nomine fratrum Confessionis Bohemi-
ca, facultate sibi commissa, M. P.

SIMEON THEOPHILUS *alias Bogomir* TUR-
NOVIUS, Diaconus in Communitate Fratrum Bohe-
micae Confessionis, & ad praesentem Synodum legatus
M. P.

STANISLAUS SARNICIUS, Senior Ecclesia-
rum Districtus Cracoviensis, suo & aliorum fratrum no-
mine.

JACOBUS SYLVIUS, Senior Districtus
Chenczinenfis suo & aliorum fratrum nomine.

PAULUS GILOVIUS, Senior Districtus Zato-
riensis & Ofviecinenfis, suo & omnium fratrum nomi-
ne.

MATTHÆUS RAKOVV Minister Crilovien-
fis, missus à nobilitate Belfensi M. P.

STANISLAVS Karminski, IVVAN, Rector col-
loquii in Synodo à Fratribus electus M. P.

DANIEL CHROBEVSKI, STANISLAUS
Rozanka medicus, Consules Cracovienses, & CHRIS-
TOPHORUS TRECIUS, Ecclesiæ urbanæ Cra-
coviensis Seniores, & ad præsentem Synodum nuncii, suo
& fratrum nomine subscripserunt.

STANISLAUS MARCIANUS Ducis VVif-
novicii legatus, Minister Ecclesiæ Dziouvoltensis.

VALENTINUS Brzozovius, Senior, nomine Ec-
clesiarũ Podgoriensũ, Minister in Dobrkovv subscripsit.

ANDREAS Crufvicensis, Minister in Lisovvo, no-
mine suo & cœtus Radziejoviensis subscripsit.

PETRVS TARNOVIVS, Minister in Dembni-
ta, suo & Magnifici Domini GEORGII LATALSKI
nomine subscripsit.

Eidem Consensui subscripserunt personaliter ex cœtu
Fratrum Bohemicæ Confessionis, in Synodo Posnaniensĩ
XX. Maii,

GEORGIUS ISRAEL, JOHANNES LO-
RENTIVS, Seniores Ecclesiæ Fratrum in Majori Po-
lonia, nomine suo & omnium Ministrorum.

PROCOPIVS Bronievvski, Signifer Califfiensis,
M. P.

Pfal: CXXXIII.

*ECCE quàm bonum & quàm iucundum habitare
fratres in unum!*

CON-

19

CONSIGNATIO
OBSERVATIONUM
NECESSARIARUM AD CON-
FIRMANDUM ET CONSER-
vandum

MVTVVM CONSENSVM

Sendomiriæ Anno DN. M. D. LXX.
die XIV. April:

IN VERA RELIGIONE CHRISTIA-
na in initum

INTER MINISTROS AU-
GUSTANÆ CONFSSIONIS
& Fratrum Bohemorum,

POSNANIAE EODEM ANNO, MAII XX.
*facta, & à Ministris utriusq; cœtus appro-
bata ac recepta.*

I.

Consensum Generalem Sendomiriensem, Anno Domini M.D.LXX. die XIV. Aprilis factum, de doctrina Orthodoxæ Fidei, mutuæq; concordia & pace omnium Ecclesiarum Evangelicarum in Regno Polonia, approbamus & fideliter recipimus, atq; retinere, DEO adjuvante, pollicemur omnes.

II.

Ministri patris utriusq;, cum conciones in templis tum Sacramenta administrant & dispēsent, ea forma & ritu eodem qui usitatus ysdem est, idq; absq; ulla offensionis suspitione.

III.

Si in loco aliquo fuerint duo utriusq; cœtus Ministri, vel si casu aliquo alter alterum convenerit fueritve vocatus, debent absq; ulla offensionis suspitione & conciones & Sacramenta administrare, eodem & quidem puro & candido animo gloriam DEI promoventes.

IV.

Ubicunq; fuerit pastor cœtus unius, patronus loci illius, non debet Pastorem cœtus alterius, ad cōciones peragenda & administranda Sacramenta, absq; consensu sui proprij Ministri vocare: multò magis erroneam solivagum non debet vocare & suscipere.

V.

De Cœna Domini illam sententiam amplectimur, quæ est annotata in mutuo Consensu Sendomiriensi, & Articulo CONFSSIONIS Saxonica missæ ad Tridentinum Concilium Anno Christi M. D. LI. Vitabimusq; terminos, verba & explicationes à Verbo DEI & hoc

& hoc Generali Consensu, & ab hac ipsa Confessione Saxonicarum Ecclesiarum ad Tridentinum Concilium missa alienas.

VI.

Ministros auditoresq³ partis unius, pars altera nulla vel ratione vel occasione abstrahat, sed eos in eadē cœtus societate confirmet & promoveat.

VII.

Utriusq³ partis Ministri, auditores suos doceant, admoneant, illisq³ sua Pastoralis authoritate injungant, ne Ecclesias Confessionis alterius in omnibus Doctrina & Rituum punctis, damnare, verbis vel scriptis ullis perstringere audeant, sed ut bene de illis sentiant & loquantur.

VIII.

Ex utraq³ parte Seniores constituti, mutuas operas in promovenda hac Unione, nec non in aliis negotiis Ecclesiarum tradant; Si opus fuerit bis vel ter in anno invicem in locum destinatum convenientes, & consilia mutua conferentes.

IX.

Ministri auditoresq³ cœtus unius, cum Ministris, patronis, auditoribusq³ cœtus alterius, nihil privatim de mutatione Doctrina & Rituum & Bonorum Ecclesiasticorum, vel loqui vel consultare debent: Sed potius suadere, quod illa integra juxta judicium Ministrorum suæ confessionis maneant.

X.

Unanimiter censemus, ut peccata verbo DEI damnata, & publicis concionibus & privatâ officij sedulitate

tate taxentur ab omnibus concionatoribus verbi Divini, utpote idololatria, homicidium, avaritia, usura, disidia, rixa, maledictiones, ebrietas, commestationes, chorea, scortatio, vestitus luxuriosus, carnisque cupiditates & omnia vitia. De quibus tam Prophetæ quã Apostoli ipseque Servator loquuntur Esa; III. & V. Jerẽ: XVIII. Ezech; XVI. Matt: XII. Marc: VII. Luc: XXI. Et I. Cor: V. Galat: VI. Ephes: V.

XI.

Disciplina ECCLESIASTICA secundum verbum DEI, ab omnibus approbatur: Atque tam in Ministros delinquentes, quã in omnia membra Ecclesiæ, sine respectu personarum ut extendatur, necessarium esse judicamus: Idque non solum verbis ut fiat, sed executione ipsa, & veritate, secundum mandatum Domini IESU CHRISTI, & exemplum Apostolorum Matth. V. & XVIII. Iohan; XX. I. Cor: V. II. Thes: III.

XII.

Libertas illa conceditur, ut Ministri & membra cætus unius, alterius cætus Ministros & membra, sicubi opus fuerit, de pietate & pœnitentia commonefaciant.

XIII.

Quilibet Pastor de propriis auditoribus & oviculis ad suam curam pertinentibus sciat, illorumque veram curam agat.

XIV.

Utriusque partis Ministri ad usum Sacramentorum auditores ab altera parte venientes non admittant, absque
restli-

testimonio Pastoris illius, cujus propria subjacent cura;
Exceptis Comitibus, Synodo Generali, aut sorte aliqua
peregrinatione.

XV.

Excommunicati auctoritate clavium Christi ab uno
cœtu, non admittantur ad Sacram Cœnam in altero
cœtu, nisi prius cum Ecclesiâ quam offenderunt recon-
ciliantur.

XVI.

Ministros in uno cœtu ex officio depositos vel ex-
communicatos, Ministri cœtus alterius nec recipiant,
nec absolvant, nec illis Ministerium restituant, sed judi-
cio cœtus sui recipiendos & absolvendos relinquunt.

XVII.

Patroni Ecclesiæ & collatores, nil mandare debent
Ministro, de mutandis & innovandis ceremoniis, sine
consensu Seniorum Ministrorum.

XVIII.

Ceremonias & ritus papisticos sensim auferendos &
omnino rejiciendos esse censemus, ut Exorcismum, ima-
gines idololatricas, Sanctorum reliquias, usum supersti-
tiosum candelarum, Consecrationem herbarum, ver-
xilla, cruces aureas & argenteas, ac his similia: ne
per illa verbum DEI profanetur, & ne Antichristo pa-
trocinari videamur.

XIX.

Si controversia aliqua fuerit oborta inter utriusq;
cœtus Ministros in Doctrina vel in Ritibus &c. placidè
inter se eam componere studeant: Et si cõponi in eorum
gremio non poterit, judicium & decretum in eo ab

Generali Synodo Ecclesiarum omnium Majoris & Minoris Poloniae expetant; hocq³ pro ipsa quaesita veritate vere & ex animo agnoscant & amplectantur.

XX.

Observationes has Concordiae mutuique Christiani Consensus, datis junctisq³ dextris sanctè promissimus & recepimus invicem omnes, in omnibus Ecclesiis Christi, nostrae curae in Regno Poloniae subjectis, auxiliante DEO, constanter retinere atq³ observare. Idq³ approbavimus propria subscriptione.

ERASMUS GLICZNER, Ecclesiarum Confessionis Augustanae in Majori Polonia Superintendens, suo & Fratrum suorum nomine.

GEORGIUS Israel

JOANNES Laurentius

GEORGIUS Philippenfis

} Seniores Ecclesiarum
Christi, Confessionis Fratrum
Bohemorum in Majori
Polonia, subscripserunt.

NICOLAUS Glicznerus, Senior in Districtu Pofnaniensi, suo & ceterorum Fratrum nomine.

PETRUS Kostenius pastor Ecclesiae Christi in Miloslavv, Archipresbyter ejusdem atque Ridzinenfis M. P.

SIMON Minister Ecclesiae Christi in VVilkovvo Senior Districtus Costenensis.

BALTHASAR Eychnerus Minister Ecclesiae Germanicae Confessionis Fratrum Bohemorum Pofnaniae.

JOHANNES Turnovius, Minister Christi Confessionis Fratrum in Barczinenfi Ecclesia.

BLASIUS Adamitius, Ecclesiae Christi Confessionis Fratrum Minister Szamotuliis M. P.

LUCAS Jaraczewianus Confessionis Augustanae Szamotuliis Minister M. P.

A B R A -

ABRAHAM Abdeel, Confessionis Augustanæ in Germanorum Ecclesia Posnanicæ Minister M. P.

JOHANNES Enoch, Ecclesiæ Christi Minister Posnanicæ, Confessionis Fratrum.

ELIAS Thesbita, Diaconus Fratrum in Ecclesia Ostrorogensi M. P.

SIMEON Theophilus Turnovius, Diaconus Fratrum Bohemicæ Confessionis M. P.

JACOCUS Tichicus, Diaconus Ecclesiæ Fratrum Bohemorum in Godziszewo M. P.

VALENTINUS Cornelius, acolytus & Rector scholæ Fratrum Bohemorum Posnanicæ M. P.

JACOBVS Schvvenck Oppolitanus, Præceptor Scholæ Augustanæ Confessionis Posnanicæ M. P.

LVCAS Comes A GORKA Palatinus Posnanicæ personaliter M. P.

JOHANNES de Tomicz Castellanus Gnesnensis personaliter M. P.

ANDREAS Lipczinski, articulis supra scriptis & tam pio Consensui, meo & aliorum Fratrum nominibus M. P. S.

ZACHARIAS Rydt, approbo ista & subscribo M. P.

STANISLAVS Storch, assentior his articulis M. P.

Rom: XIV.

Proinde quæ pacis sunt sectemur, & quæ adificationis sunt custodiamus.

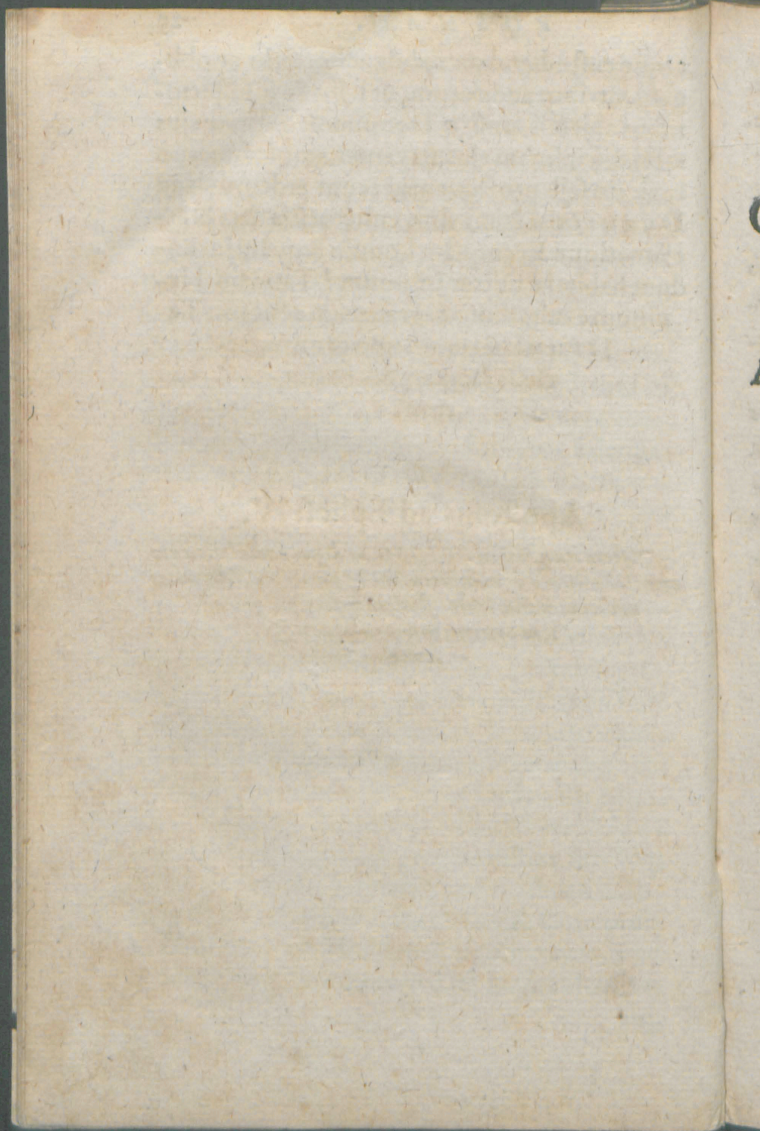
C O N T E S T A T I O
C O N S E N S U S.

Ibidem Posnaniæ post octiduum, nempe Maji die XXVIII. Dominica I. post Trin: verum Consensum ac sanctam unionem confirmarunt realiter inter se Augustanæ & Bohemicæ Cõfessionis cœtus hoc modo. Ministri, patroni, totaq; congregatio Bohemicæ CONFSSIONIS tam Poloni quam Germani utriusq; sexus homines, ex templo suo, turmatim ingressi sunt in Ecclesiam Augustanorum, ad matutinam concionem, ac ibidem utrisq; auditoribus solenniter congregatis, Ministri Fratrum, Johannes Laurëtius Senior Polonis, Balthasar Eucherus Germanis, concionati sunt. Simili modo post meridiem, Augustanæ Confessionis cœtus, cum patronis (Domino Luca à Gorka Palatino Posnaniensi: Domino Johanne Tomiczio Castellano Gnesnensi &c.) & Ministris suis, spectabili processione ex sua Ecclesia per civitatē, ingressi sunt in suburbio Ecclesiã Fratrum Bohemicorum, Poloni ad Polonos, Germani ad Germanos: atque illis Nicolaus Glicznerus Senior, his Abrahamus Abdecl, Augustani Ministri verbū DEI prædicarunt. In his congregationibus utrobique lecto Polonis & Germanis auditoribus Cõsensu & Consignatione, facta est sanctę Concordię ac Unionis voce Ministrorum contestatio, & ad eam ceu singulare donum Dei seriò colendam atq;

atque custodiendam sedula adhortatio ac obligatio utrinq; auditorum, ut falsis de se suspicionibus abjectis, unū in Domino & veritate ejus facti, disciplinam ejus servantes, amore fraterno invicem sese prosequantur: cum ardentibus ad DEUM votis, & maxima cunctorū lætitia & acclamatione. Ecce quàm bonum & quàm jucundum habitare fratres in unum! Tandem Hymnum exultationis & gratiarum actionis: Te DEUM laudamus: uno ore una Ecclesia facti omnes cecinerunt.

Apostolus ad Ephes: IV.

Obsecro itaq; vos in DOMINO, ut digne ambuletis, cum omni humilitate, mansuetudine & patientia, tolerantes invicem in charitate, studentes servare unitatem Spiritus in vinculo pacis &c.
Amen.

CRACOVIENSIS
SYNODI GENE-
RALIS

ACTA ET CONCLU-
SIONES SEU CANONES.

ANNO DOMINI
M. D. LXXIII
Sept. die xxix.
&c.

 VM convenissent tam verbi di-
 vini Ministri & Superatten-
 dentes Confessionum, Augusta-
 na, Fratrum Bohemorum & Hel-
 vetica, quam Illustres, Magnifici, & Gene-
 rosi Domini Patroni, & Seniores cum legatis
 Ecclesiarum orthodoxarum Majoris & Mi-
 noris Polonia, atq; Magni Ducatus Lithva-
 nia, Russia, Samogitia, & ex aliis provin-
 ciis, quò de rebus ad propagationem Religionis
 Christianae orthodoxae & disciplinae Ecclesia-
 sticae necessariis agerent: Tum invocato Nu-
 mine Sancti Spiritus (& perlectis literis
 ac auditis legationibus ab Ecclesiis & spe-
 etabilibus personis ad Synodum missis)
 haec, quae sequuntur, egerunt ac decreve-
 runt.

P R I M O.

Consensus mutuus, olim Sendomi-
 riae constitutus ac sancitus, denuò in hac
 Synodo repetitus est: Cujus verba om-
 nia ordine perlecta & diligenter exa-
 minata, atq; à cunctis unanimiter com-
 probata sunt.

Con-

S E C U N D O.

Consignationem Articulorum certorū, inter nos omnes observandorum, qui sanciti sunt in Synodo Posnaniensi Anno M. D. LXX. die XX. Maji, in hac Synodo Cracoviensi, legimus, perpēdimus: & cunctos istos Articulos approbatos, pro communibus recipimus.

T E R T I O.

Porro ut partim optimus ordo, cum Ecclesiastica disciplina vigere magis ac magis possit: partim etiā ut doctrina Christiana, summa cum concordia ā nobis propagari & fœlicem cursum habere queat: ac denique ut schismatibus & scandalis (quibus vehemēter impeditur & tardatur ædificatio Ecclesiæ DEI) eatur obviam: superiorum Articulorum Consignationi, Cōstitutiones quasdam, jam pridem in Synodis Districtualibus, XANSIENSIS & WLODISLAVIENSIS sancitas subjecimus, ac pro communibus recepimus. Relicta tamen libertate Fratribus Bohemicæ & Augustanæ Confessionis, ut possint suos ritus & consuetudines, quæ in hoc genere ab
 cis

eis observantur, retinere: præsertim de Superattendente & ejus officiis, ac etiam de Senioribus & de Synodis.

E X

XANSENSI SYNODO
CONSTITUTIONES.

I.

De Superattente.

In singulis Districtibus, ex Ministris illius Districtus eligendus est unus in SUPERATTENDENTEM sive Seniore Spiritualem: Hujusmodi verò, qui aptus esset ei muneri: Idq; à Ministris & Senioribus illius Districtus in Synodo fieri debet: Et quatenus possibile esset, vocandus eo erit vicini Districtus Superattendens, ut inaugurationi ipsius præsit.

Cujus hæc sunt officia.

I. Certo in loco fungetur officio Ministerii: ac educabit Catechistam impensis patronorum illius Districtus, qui ad munus Ministerii sedulo sese exercere, & in absentia Superattendentis, cum videlicet is ad visitandas Ecclesias vel Synodos profectus erit, conciones sacras habere debet.

II. In Districtu sibi commisso, passim ubi opus fuerit, Ministros tam per oppida quam in pagis constituere debet.

III. MINISTROS in certis locis habitantes, eorumque auditores visitare tenetur, ad minimum

mum semel in anno: Idq; cum uno aut duobus Senioribus secularibus seu Diaconis.

IV. Summa cum diligentia munus sibi concreditum exequatur, ita ne lupi rapaces doctrina falsa & hæretica gregem CHRISTI inficiant & dispergant aut perturbent.

V. Cum fuerit vocatus ad Synodos aliarum Ecclesiarum alterius Districtus seu Provinciæ, eo accedere debet, idq; sumptibus cœtus sui Districtus.

VI. Synodos in suo districtu seu diocesi statis temporibus, certas & necessarias ob causas indicet, easque diriget.

VII. Querelæ inter Fratres si fortè acciderint, eas vigilâter excipere debet: atq; advocata utraq; parte, in Confessu Seniorum dijudicare & conciliare: Salvis tamen legibus.

VIII. Catechistas & Adolescentes bonæ indolis, qui ad Ministerium idonei esse possent, examinare & suscipere debet.

IX. Literas ab aliis Ecclesiis, & quibusvis hominibus, quæ ad ECCLESIAS Diocesis illius missæ fuerint, accipiat: Ad quas de consilio Seniorum, præcipuè Ministrorum, cæterorumque Fratrum præfertim in rebus difficilioribus, respondeat.

X. Munus ejus à Synodo ad Synodum durare debet: Et juxta sententiâ Synodi, aut is retinendus & approbandus, aut alius eligendus & constituendus erit.

II.

De Senioribus ordinis eque-
stris seu Politici.

Seniores ubiq; in Districtibus seu diocesisibus duo vel tres esse debēt: Qui in particulari seu Districtuali Synodo ab omnibus Ministris & Patronis suffragijs liberis eligantur: postea à Superattendente ejusdem Districtus & ab aliquot Ministris inaugurentur.

Quorum hæc sunt officia.

Obstringet eos sub conscientia Synodus & Ecclesia, ut sedulò observent Ministros, quò veram & orthodoxam doctrinam purè, fideliter & diligenter, proponant: Utq; vitā piā & modestam agant. **Q**UOD si animadverterint, quempiam illorum errare & scandalum præbere, monere debent hominē, ac si res postulaverit, propter enorme aliquod peccatum à Ministerio eū suspendent, consilio Superattendentis, usq; ad Synodum. Sic etiā erga singulos Fratres se gerent, ut errantem coerceant, observatis tamen disciplinæ Ecclesiasticæ gradibus.

II. Ad Synodos omnes proficisci debēt: Et unā cū Superattendente Ecclesias visitabunt.

III. Curare debent & commonefactionū assiduitate efficere, ut bona Ecclesiastica restituantur ad usum Ministrorum & Ecclesiarum.

IV. Operam dabūt, ut Ministri victum necessarium & habitationem commodam habeant: Neve ulla injuria aut gravamine affligantur.

V. Cōstitutiones Synodicas ad executionem debent perducere: Atq; omnes cōtroversias inter Fratres componere. Officio verò fungentur tantū ad Synodū, quos vel in eodē cōfirmare, vel movere, aliosq; substituere, liberū erit Synodo.

III.

De Synodis.

Synodi duplices in singulis Districtibus celebrari debent, altera Particularis, quater in aīo; altera verò Districtualis, semel in anno.

IV.

De Ministris.

I. Ministerium nemo sibi usurpare, neque se quisquam sua præsumptione mittere potest: Sed Superattendens in Synodis Districtualibus Ministros eligere, ordinare & mittere debet.

II. Neq; etiā quisquā vocationē & stationem suam aut munus pastorale sibi commissū, suo arbitratu deseret, sine consensu totius Synodi & Patronorum suorum.

III. Patronus privata sua autoritate ac voluntate, nec recipiat, nec dimittat, multò minùs ejiciat Ministrum: Sed ejusmodi negotia in Cōfessu Seniorum proponat & expediat.

IV. Nulli Ministrorum cæterorumve Fratrum liberum sit in lucem emittere libros, vel Manuscriptos vel Impressos absq; consensu totius Synodi.

EX WLODISLAVI-
ENSI SYNODO DISTRI-
CTUALI CONSTITUTIONES, IN
hac Cracoviensi Generali re-
ceptæ.

I.

Cohibeantur & procul arceantur omnia vitia, profusa commessationes, ingluvies ac ebrietas, maledicta, chorea, fastus & luxus in vestitu, quem vitare debent cujuslibet conditionis homines, omni in loco, maxime verò in Sacris Cætibus, ne offensionis causam præbeant.

II.

Nuptia summa cum honestate, modestia & morum sanctimonia celebrentur.

III.

Publica hospitia seu caupone, sint honestatis domicilia, bene in omnibus ordinata & providè constituta: Ita ut & potus & cetera ad victum hominum atq; jumentorum pertinentia tam peregrinis quàm indigenis necessaria, in eis inveniri possint. In quibus ne fiant conventicula puellarum & quarumlibet fœminarum suspecta, ac præsertim nocturna, Domini id curare, cumq; choreis, lusus chartarum &c. ac similia vitia severe prohibere debent.

IV.

Subditorum habeatur summa ratio, ita ut Christianum amorem, humanitatemq; debitam ab ipsis Dominis & eorum procuratoribus experiantur. Laboribus

nimjs

V I- nimis ne opprimantur, sed quandoq³ relaxatione & re-
R I- missionem ij fruantur. Labor ab ipsis bidui vel ad summum
N tridui septimanatim, nec ultra exigendus est. Census &
 alia pensiones ab ipsis justè & clementer sine gravami-
 ne & oppressione accipiantur. Nempe ita sese erga sub-
 ditos suos gerant Domini, quales, si in istorum proxi-
 morum suorum loco essent, Dominos erga se optarent.

V.

, pro- Diebus Dominicis, ne permittant Domini in suis di-
, ma- tionibus negotiationes, forumq³ publicum: Neq³ iisdem
vitare diebus colonos suos ullis laboribus aut vecturis onerent.
, ma-
n pra°

VI.

orum Cum hoc precipuum sit parentum munus, ut suos
 liberos in vera sincerag³ religione, in DEI timore &
 pietate institui curent: nefas est CHRISTIANO-
 RUM ac Evangelicorum hominum liberos, discendi gra-
 tia scholas blasphemorum & idololatrarū frequentare.

Q U A R T O.

Quartus Synodi Cracoviensis

actus erat,

DE

ARRIANABAPTISTIS.

mici- Ex his cū aliquot Concionatores
a: tra & auditores suapte ad Synodum nostrā
men- venissent, & de suo dogmate ibidē disse-
is ne- rere vellent: Synodus post gravem de iis
con- deliberationē, denegavit eis colloquiū
n su- ac disputationē, & tale decretum fecit.
umq³
e pro-

C 3

Si-

Siquidem Arrianabaptistæ ex nobis egressi, non manent in Doctrina CHRISTI ac Fide de vero DEO, Patre & Filio cum Spiritu Sancto, adeoq; DEUM non habent: & jam à nobis sæpissimè colloquiis ac scriptis admoniti pertinaciter in errore manēt: Nullum jam amplius cum ipsis commercium (quamdiu sententiam suam tuentur) habeamus, nullas disputationes ipsorum admittamus: Sed eos librosq; illorum blasphemos, secūdum præceptum Spiritus Sancti vitemus; ne alias fundamentum religionis Christianæ, Fidem firmissimā de DEO (in cuius nomine sumus baptizati) subter nos commovere ac in dubiū vocare videamur: Et ne operibus eorū malis, doctrinis venenatis, atq; blasphemis gloriam Domini oppugnantibus, communicemus.

Q U I N T O.

DE CHOREIS.

Disceptatum est in Synodo de CHOREIS, quibus nonnulli patrocinari velent, fingentes talē distinctionē: Quod
aliæ

aliæ sint honestæ, alię inhonestę. Sed omniũ tam Spiritualiũ quàm Seculariũ, secundùm sacras Scripturas suffragio (refutatis palliationibus & excusationibus chorearum) prorsus eę sunt damnatæ, ac vetitæ omnibus veram pietatem profitentibus, nõ secundum carnẽ ambulãtib; sed opera carnis spiritu mortificantibus, mundum & ipsius vanitates non amantibus, ac CHRISTUM quotidie cum cruce sequi conantibus.

S E X T O.

De CEREMONIIS præsertim in usu COENÆ DOMINI, mota quæstione: An eæ in omnibus Ecclesiis nostris uniformes esse possent? Conclusum est, ut secundùm morem primitive ECCLESIÆ libertati CHRISTIANÆ ceremoniæ inter nos permittantur: Monitis tamen Fratrib; si qui sessione in SACRA COENA utuntur, ut eam Ceremoniam Arriana-baptistis propriam relinquunt.

S E P T I M O.

Hi articuli cum superius nominatarum Synodorum Constitutionibus

& Canonibus in omnibus & singulis punctis, ab hac Generali Synodo examinati, approbati & solenniter confirmati sunt, ab omnibus tùm præsentibus Ministris & Patronis ac Ecclesiarum legatis, nomine suo & suorum, ultrò tali pœna in violatores horum constituta. Nos Patroni Equestris ordinis, si contra istos Articulos quid commiserimus, ut Ministris privemur, atq; aliis pœnis (secundum Disciplinam Ecclesiasticam) quæ in pertinaciter peccâtes, sacris Scripturis expressè sunt, afficiamur. Nos verò Ministri, ut ab officio Ministerioq; deponamur, ac etiam excômmunicatiônis in VERBO DEI descriptæ pœnam subeamus. Quod ut ratum firmumque sit, Domini & Fratres in hac Synodo præcipui, nomine suo & Ecclesiarum ac Fratrum suorum omnium, exemplar aëtorum hujus Synodi, Cracoviæ Calen: Octobr: M. D. LXXIII. manibus suis subscripserunt, & etiam sigillis suis con signarunt.

JOHANNES FIRLEY de Dumbrovicza, Palatinus & Generalis Capitaneus Cracoviensis, Marschalcus Regni Poloniae &c. M. P. subscribo.

STANISLAUS SLUPECZKI, Castellanus Lublinensis subscribo M. P.

JOHANNES TARLO, Castellanus Radomienfis, M. P.

HIERONYMUS BUZINSKI, Thesaurarius Regni Poloniae, M. P.

SIGISMUNDUS MYSZKOVVSKI Osvezcinenfis Capitaneus M. P.

STANISLAUS GARNYSZ, Dapifer Cracoviensis, M. P.

LEONHARDUS STRASZ, Burgravius Cracoviensis, M. P.

STANISLAUS PLAZA,

JOHANNES PLAZA.

ANDREAS FIRLEY de Dumbrovica, Palatinides Cracoviensis,

NICOLAUS Koniccpolski.

NICOLAUS DLUSKI.

CHRISTOPHORUS GOSLAVVSKI de Bebelno.

HIERONIMUS GOSTOMSKI.

SIGISMVNDVS PALCZENSKI, Subcapitaneus Cracoviensis,

JOHANNES PAKOVVSKI, de Pakovicze.

MATTHIAS LOVVIENICZKI.

MARIANUS PRZILENSKI, Burgravius Arcis Cracoviensis.

VALENTINUS à Brzezic.

STANISLAUS Karminski IVVAN Senior Districtus Cracoviensis.

JOHANNES Zebrzidovvski, Senior Districtus Cracoviensis.

STANISLAUS SUDROVIUS Ostrolencensis, Christi Jesu Minister in cœtu Vilnensi, suo & ejusdem cœtus Fratrum nomine,

GEORGIUS ISRAEL,
 JOHANNES LORENTIUS,
 JOHANNES ROKITA, Seniores Confessionis
 Bohemicæ in majori Polonia, suo & Ecclesiarum Fra-
 trumq; suorum nomine.

ERASMUS GLICZNER, Ecclesiæ DEI Con-
 fessionis Augustanæ in Majori Polonia Superattendens,
 suo & collegæ sui,

JOHANN: ENOCH, aliorumq; Fratrum suorum
 omnium nomine.

PAULUS GILOVIUS, Superattendens Con-
 fessionis Helveticæ in Districtu Zatorienfi, suo & Fratrum
 suorum nomine.

ANDREAS PRASMOVIUS Radziejoviensis
 Minister, Superattendens in Districtu Cracoviensi.

THOMAS GOLECIUS, Minister Hamostensis
 cæterus Vilnensis.

VALENTINUS de Brzozowvo, Minister Ecclesiæ
 DEI, Senior in Districtu Podgorienfi.

PETRUS LUNCKI, Minister verbi DEI & Se-
 nior in Districtu Rayensi & Opocznenfi.

GEORGIUS PONTANUS, Ecclesiæ Christi
 Minister, Superattendens in Districtu Lublinensi & Bel-
 zensi, suo & suorum nomine.

STANISLAUS CZASLAVIUS, Minister
 Christi in Corinthica, missus ad hanc Synodum à Fratri-
 bus districtus Chenezinnensis, suo & suorum nomine sub-
 scripsit.

SIMEON THEOPHILUS Turnovius, Mini-
 ster Christi & Ecclesiæ ejus orthodoxæ in Luthomirsko,
 subscribit M. P.

Porro tota hæc Cracoviensis Synodus, omnium Cōfessionum fratres, Superattendentes, Seniores, Ministri, & Domini Patroni, quorum hic sunt expressa nomina, & reliqui cōgregati, sanctum Consensum ac unionem, atq; oēs istos Articulos & Cōstitutiones confirmarunt & obsignarunt deniq; Sacra Synaxi, Corpus & Sanguinem Domini simul percipientes, iis ceremoniis, quas Ecclesia Cracoviēsis in usu habet. Atq; ita in amore fraterno gaudentes & Dominum collaudantes ad suos redierunt.

Psal. LXXVII.

Confirma hoc D E U S, quod operatus es in nobis. Amen.

PETRI

1700
The following is a list of the
names of the persons who
were present at the
meeting of the
Board of Directors
of the
Company
held on
the
10th day of
January
1700
at
the
City of
New York
in
the
Year
1700

1700

PETRICOVIE-
NSIS SYNODUS
GENERALIS,

Anno DOMINI.

M. D. LXXVIII.

Junii die I. II. & III.

Convenerunt ex omnibus
Regni provinciis Superat-
tendentes Confessionū cum
Senioribus & numerofo cœ-
ru Ministrorum, Magnatum ordinis
Senatorii & Nobilium non mediocri
frequentia, Domino PETRO ZBO-
ROVIO Palatino Cracoyiensi, &
Domino JACOBO NIEMOIEVIO;
cum PAULO GILOVIO (à
Synodo delectis) potissimas
partes in regimine Syn-
odi agentibus.

CONCLUSIONES
SYNODICÆ.

I.

Quia nobis relatum est, conscribi in Germania à viris doctis Harmoniam Confessionum Evangelicarum, non improbamus omnino istud cōsiliū & laborem piorum hominum, nostrum Consensum Sendomiriæ factū hoc modo promovere atq; confirmare (Corpore Doctrinæ ex Confessionibus nostris compacto) studentium. Sed postquam fuerit opus id publicatum ac ad nos perlatum, deliberabitur à nobis in alia Synodo Generali, num ei subscribere debeamus.

II.

Consensus Sendomiriensis, & cætera deinceps in Synodis nostris Generalibus constituta ac recepta, summum alacritate ab omnibus approbantur & confirmantur:

III.

Disciplina Ecclesiastica ut majori sedulitate inter nos exerceatur, & in omnibus justam executionem sortiatur, utile admodum & necessarium esse decernimus.

IV.

DE CEREMONIIS potissimum in administratione Cæne Domini, exoptandū & optimum quidem esset, ut per totum Polonia Regnum, in omnibus Evangelicis Ecclesiis ysdem ritibus Sacra Synaxis celebraretur. Et certè non esset ea res adedò difficilis, quò ad ipsos Ministros & prudentiores homines. Illico in unam certam Formam consentiremus. Sed quia vulgus ac homines simpliciores mutatione rituum offenderetur, & ad ceremonias suæ cōsuetudini dissimiles omnino adduci nō possēt:

Ac si cogerentur, eò forsan res deveniret, ut Disciplina Ecclesiastica in eos extendenda esset. (Quâ quidem propter externos ritus homines pios ferire, neq; Domini est voluntas, neque purioris ECCLESIAE Christianæ mos.) Proinde Ceremonias Libertati Christianæ donamus, ac permittimus, ut stantes vel genua flectentes p̄i Sacramentum CORPORIS ET SANGUINIS CHRISTI sumant. Sessioni verò ad Mensam DOMINI quia præter ritus in omnibus per EUROPA M Evangelicis ECCLESIIIS vulgò consuetos illi inter nos primi auctores extiterunt, qui omnia temerè in Ecclesia immutantes & sine sciētia CHRISTUM quasi imitantes, à nobis ad Arrianismum perfidi transfuga facti sunt: Quare hanc propriam ipsis (ut CHRISTUM ita & Sacra ejus irreverenter tractantibus) & tanquã minus honestam ac religiosam, simplicioribusq; admodum scandalosam ceremoniam rejicimus.

V.

An egrotis mortemq; subituris Sacra COENA sit exhibenda? Ita conclusum. DEBERE omnes Pastores docere & asuescere auditores suos, ut quotiescunq; Mensa DOMINI pro omnibus Fidelibus in communi cœtu apparatus, ad eam singuli accedere non negligant: Adeoq; nullas dilationes facientes, nec ultimũ vitæ punctum expectantes, sed corpore & animo sani sint semper, secundùm mandatum Domini JESU, parati, ac usu Ministerii ejus in spe vitæ aeternæ confirmati. Tamen & ea in re, ut conscientis hominum non dominemur, justis de causis id petenti agroto, qui mentis & rationis compos sit, non est denegandum; Verum
dili-

diligenter & prudentissimè explorata ac erudita ipsius conscientia: & quatenus id pro circumstantia loci atq; temporis fieri potest, aliquot Fidelium collectis; & unum aegroto participantibus.

VI.

Constitutum est, ut nullus Patronus recipiat ac in Ecclesia docere patiarur ullum Ministrum, nisi qui esse à Superattendentibus ac Senioribus nostrarum Ecclesiarum legitimè ordinatus ac missus, bonumq; & certum testimonium ab iis haberet.

VII.

Siquidem unio facta est inter nos HELVETICÆ AUGUSTANÆ & BOHEMICÆ Confessioni addictos, liberum erit Ecclesie seu Patronis cœtus unius Confessionis, justis causis ac bono ordine, à SUPERATTENDENTIBUS alterius CONFSSIONIS Ministrum petere ac ad se vocare.

VIII.

Consentum est votum omnium, & res judicatur ad ædificationem Ecclesie in primis necessaria, ut aliquam Generalem Scholam in Polonia habeamus, cõmuni largitate Dominorum Patronorum constitutam: Quod quidem se effecturos Domini, promptè promiserunt, ex proprijs bonis ad minimum à singulis rusticis suis singulos florenos conferre pollicentes.

IX.

Decimas ceteraq; bona templis dicata, Domini Patroni debent DEO, Ministris & usibus Ecclesie fideliter reddere: si conscientia & fama bona in Domo Domini frui volunt.

X.

Sancitum est, ut Domini in suis ditionibus, diebus Dominicis prohibeant Nundinas annuas & septimanales, Item, conventicula in tabernis, compotationes, alearum, chartarum, & similes varios lusus: concentus, musicorum instrumentorum usum, atq; choreas &c. Prasertim verd eo temporis momento, quo concio & cultus divinus in templo peragitur.

PAULVS GILOVIUS Superattendens Confessionis Helvicæ in Districtu Cracoviensi.

ERASMUS GLICZNERUS Superattendens Ecclesiæ Confessionis Augustanæ in Majori Polonia.

JOHANNES LAURENTIUS Superattendens Fratrum Confessionis Bohemicæ in Polonia.

Psal: CXXXVIII.

DOMINE in seculum misericors, opera manus tuarum ne deseras.

VVLODISLA-
VIENSIS SYNODUS
GENERALIS,

ANNO DOMINI

M. D. LXXXIII.

Junii die XIX.

D 2 ANNO

NNO DOMINI M. D. LXXXIII.
 Junii die XIX. hora meridiana, in-
 vocato Spiritu Sancto, factum est
 exordium Synodi Wlodislaviensis,
 cui intererant plurimi viri clarissi-
 mi, ordinis Senatorii & Equestris, ex provinciis
 Regni POLONIAE, ac Legati ex Magno Ducatu
 Lithvaniae &c. cum Superattendentibus, Senio-
 ribus ac Ministris septuaginta circiter. Ibiq; pri-
 mō tractata & constituta sunt ea, quæ ad bonū
 ordinem Synodi & actionum ejus pertinebant;
 cum electione personarum, quæ potissimas ne-
 gotiorum partes sustinerent.

ACTA ET CON-
 CLUSIONES SYNODICÆ
 DIE XX. &c.

I.

Prima actio erat de renovatione & confirmatione
 Consensus Sendomiriensis, inter Fratres Confessio-
 nis Bohemica, Augustana & Helvetica, ea intentione,
 ut ista Sancta Concordia inter dictas Ecclesias semel cō-
 stituta, & confirmata, deinceps etiam inviolata ac in-
 tegra permaneret: Repressis maturo consilio omnibus
 technis, quibus Sathanas nequissimus gloria DEI &
 nostræ Salutis hostis, dissidiūq; & tumultuum author,
 istam unionem & pacem pulcherrimam inter nos tur-
 bare niteretur. QUARE ibidem personarum
 & partium quarundam acta, Consensui non penitus

*congruentia, spiritu mansuetudinis ac ingenuè sunt per-
pensa & correcta. Atq; ita eo firmiter astrictum est
vinculum pacis, ad conservationem SANCTÆ CON-
CORDIÆ, undiq; ratam & inviolabilem, secundum
CONSENSUM SENDOMIRIENSEM & ceterarum
Synodorum Cōstitutiones, in amore mutuo, temporibus
perpetuis.*

II.

*Conclusum, ut Consensus Sendomiriensis, cum Con-
signatione Poshnaniensi & Actis atq; Canonibus Genera-
lium Synodorum nostrarum, hujusq; VVlodislaviensis,
Lingua Latina & Vernacula publicentur; Cum subscri-
ptione personarum, præsertim præcipuorum Seniorum.*

III.

*Constitutum, ut quilibet Minister sibi comparer ha-
beatq; dictum libellum, Consensum & Consignationem
&c. complectentem: Atq; ita in omnibus se gerat & cō-
cordiam tueatur: sub pœna Ecclesiastica.*

IV.

*De Harmonia Confessionum Evangelicarum (pio
studio & solerti labore apud Helvetios nuper edita) in
eam sententiam itum est. Siquidem nos in Polonia & Li-
thvania &c. divino favore, habemus certam Concordia
nostra normam ac vinculum, Consensum Sendomirien-
sem &c. quo tanquam vexillo pacis in unum Domini
exercitum conjuncti feliciter utimur: Proinde isti Ha-
monia ceterisve Concordiæ formulis subscribere, ac eas
in nostras Ecclesias inferre, supervacaneū esse censem^{us}.*

V.

Decretum est, ne quispiam audeat ullos libros proprio

arbitrio publicare. Sed illi libri, qui Generalem Ecclesia
Doctrinam continent, Censura Superattendentium o-
mnium Confessionum & Seniorum precipuorum sub-
jaceant. Qui verò specificum aliquid tractant, à Mi-
nistris Senioribus Districtuum examinentur.

VI.

QUOD ATTINET AD Ceremonias COE-
NÆ DOMINI: Sententia jam olim in SENDO-
MIRIENSI Synodo agitata, & conclusio in Genera-
li CRACOVIANSI atq; PETRICOVIANSI
Synodo facta ac repetita, in hoc etiam WLODISLA-
VIENSIS Synodi Consensu approbata est: nempe, ne
in usu sit sessio ad Mensam DOMINI, in ullis hujus
nostri Consensus Ecclesiis POLONIÆ & LITHVA-
NIÆ &c. Nam hac ceremonia (licet cum cæteris libe-
ra) Ecclesiis Christianis & Cæteribus Evangelicis non est
usitata, tantumq; infidelibus Arrianis, cum Domino pa-
ri solio sese collocantibus, propria. Cum itaque
sessio potissimum occasione & malo auspicio illorum, qui
miserrimè ex nobis exciderunt, & DOMINUM qui
nos redemit, abnegarunt, in consuetudinem irrepsit ali-
quot nostris Ecclesiis, rogamus & hortamur omnes istos
Cæterus & Fratres nostros in Domino, ut Sessionem com-
mutent in ceremonias nobis in Ecclesiis Evangelicis per
Europam consuetas, scilicet ut administraretur COENA
DOMINI stantibus, vel genua flectentibus (cum pro-
testatione contra Artolatricam Papistis consuetam)
Quem utrumq; ritum, prout in quibus Ecclesiis hacten-
us usitatus est, nobis liberum, sine scandalo & vituperatione
invicem relinquimus & approbamus.

VII.

Cum multiplicata sint gravia scandala & enormia vitia, ebrietas, commessatio, prodigalitas, ludi alearum & chartarum, avaritia, usura, oppressio subditorum, erga proximos iniquitas non reddens cuilibet quod suum est, circumventiones, debitorum non solutiones, crudelitas, fastus, vestitus luxuriosus, chorea, scortatio, maledictiones, jurgia, inimicitia, proximorum offensiones ac homicidia: pigrities, otium & laborum ac negotiorum propria vocationis fuga: cultus & verbi Divini in Cœtibus piis levissimis de causis scandalosa intermissio, Sacra Synaxis neglectio, admonitionum & Disciplina contemptus: communionis idololatria & blasphemie, respectu sui sive liberorum suorum &c. non evitatio: quorundam etiam ab Ariolis sciscitatio, & incantatricum ac ejusmodi illusionum variarumque Superstitionum usus: & his similes abominationes ac peccata Verbo DEI contraria, & plurimum mali secum vehentia. Proinde conclusum est secundum Divina in SCRIPTURIS SACRIS decreta, & piarum Synodorum nostrarum Constitutiones, Disciplinâ Ecclesiasticâ, debitis gradibus, omnino & serid contra tales (si qui in nostris cœtibus reperirentur, cujuscunque sint status & conditionis) uti: cum excommunicatione pertinacium, ab usu COENÆ DOMINI, & ex Cœtu Fidelium ejectione.

VIII.

Synodum Generalem nemo indicere debet privato arbitrio, tantum ex communi sententia omnium Su-

perattendentium: & primariorum Dominorum Patronorum. Particulares verò libera sunt cuilibet Seniori in sua Diœcesi, consciis etiam Senioribus secularibus.

IX.

Omniùm quidem Ministrorum ea cura esse debet, ut singuli etiam posteritatis vera Religioni prospicientes, exemplo Prophetarum, Domini ipsius & Apostolorum, habeant secum commorantes bonæ indolis adolescentes, quos in usum Ecclesiæ quantum possunt pane suo alant, ac doctrina & exemplis, à primis unguiculis, ad pietatē & ad labores officij, informent. Maxime verò id fieri necesse est à Senioribus Ministrorum, quo etiam ij liberius domo, à sua Ecclesiæ ad ceteras, pro necessitate functionum suarum, proficisci possint. Sancitum itaq; est, ut in familia cujuslibet Senioris, unus aut duo &c. juvenes alantur, subsidio seu collecta (ut vocant) Dominorum Patronorum sui Districtus: præsertim verò, si quis Senior Minister sit fortuna tenuioris.

X.

Ut verò possit facilius & felicius conservari ac augeti seminarium Ecclesiæ DEI, scholis providendo, idoneos juvenes educando, ipsisq; ad literas colendas sumptus largiendo; obtulerunt jampridem ea in re promptam suam voluntatem Domini Patroni. Ac superioribus tēporibus in quibusdam Synodis ultro ab ipsis conclusum est, ut quilibet Dominus, ab unoquoq; suo ruricola seu rustico agrum habente, det una vice florenos singulos, ut ex ea summa collecta in usum discipulorum, quotannis justis modis proventus suppeteret. Quare serio rogat & obtestatur Synodus, oēs Dominos Patronos in Regno
Polo-

Polonia & Magno Ducatu Lithvania &c. ut tandem Collectas, ad erectionem & subsidium scholarum memoratosque usus, conferre dignentur. Equum enim & dignum est, ut qui ex manu DEI omnia ad dispensandum sibi commissa habent, ad promovendam gloriam ipsius non sint ignavi, prapostera ac sordida parsimonia ne peccent, DEUMQUE ad iram & vindictam non provocet; Et qui cives Ecclesie precipui sunt, ac in ea fructu Ministerij CHRISTI utuntur, sine Ecclesie (quod sibi DEUS olim per prophetam de ipsis promisit) nutritores; atque cum reliquis etiam tenuioris sortis hominibus, in re ad omnes spectante, per se ac adversus impetum scandalorum admodum necessaria, par onus ferant. Aliis in hoc negotio negligentes, duri, ac inverecundi, justissime castigari deberent disciplina Ecclesiastica, quolibet Ministro eam sine adulatione erga suas oviculas fideliter exercente.

XI.

Sicubi sit Minister, emeritus miles, annis aut aegritudine confectus, ac ad sustinendos Ministerij labores impar, constitutum est, ut ratione talium Ministrorum fiant Collecta quotannis in Synodis particularibus, ac in manus eorum fideliter reddantur.

XII.

Ordinatio Ministrorum & missio in certa loca, ad operandum in vinea DOMINI, commissa est Superattendentibus & Collegis eorum Ministris Senioribus.

Quod verò ad victum & cetera Ministris necessaria pertinet, id Domini Patroni prestare, Senioresq; Spirituales & Seculares pariter curare debent.

HIS ITA FIA CONSULTATIONE CON-
stitutis, & vigore Generalis Synodi decretis,
confirmata Sancta Concordia & pace, ac mu-
tuo amore aucto, Principi Pastorum Domino
IESU CUM PATRE & SPIRITV SANCTO
super omnia Benedicto DEO, læti gratias egi-
mus. Et Seniores ad id à Synodo deputati, no-
mine totius Synodi manibus proprijs sub-
scripsimus.

Confirma hoc DEUS, quod operatus es in nobis .
AMEN.

JOHANNES LORENTIUS Senior & Superat-
tendens Ecclesiæ Confessionis Fratrum Bohemorum in
Polonia, suo & Fratrum nomine subscripsit.

PAULUS GILOVIUS Superattendens Eccle-
siarum Confessionis Helveticæ reformatarum, in Distri-
ctu Cracoviensi &c. suo & Fratrum suorum nomine sub-
scripsit.

ERASMUS GLICZNER Superattendens Ec-
clesiæ DEI Confessionis Augustanæ in majori Polonia,
suo & Fratrum suorum nomine subscripsit.

BARTHOLOMEUS CROSSIUS Minister
verbi DEI, & earum Ecclesiarum ibidem Senior subscri-
psit.

JOHANNES ROKITA Litomisliensis, Senior
in Districtu Califfiensi, & Pastor Ecclesiæ Cosmingensis
subscribo.

SIMEON THEOPHILUS TURNOVIUS,
Senior Fratrum in Districtu Siradiensi, Pastor Ecclesiæ
orthodoxæ Luchovaisci, Notarius Synodi, M. P. sub-
scribo.

JACOBUS LASZKOVVSKI, Nuncius Do-
mine

minorum Patronorum Ecclesiae Fratrum ex Majori Polonia M. P.

STANISLAUS Comes à GORKA Palatinus
Posnaniensis, manu propria subscribo.

Pfal: XLVII. & LXVII.

*Exultatio uniuersae Terra Mons Sion, latera Aquilonis,
civitas REGIS MAGNI.*

*IEHOVAH Exercituum, disperda Gentes (et mon-
tes) qua bella volunt.*

17
LONDON
Printed and Sold by J. BARNES, at the
Sign of the Crown, in Pall-mall; and by
J. HODGKINSON, at the Sign of the
Three Kings, in St. Dunstons Church-yard.
MDCCLXXII.

THE HISTORY OF

THE
REIGN OF
GEORGE THE SECOND
BY
SAMUEL JOHNSON
ESQ;
IN TWO VOLUMES.
LONDON,
Printed and Sold by J. BARNES, at the
Sign of the Crown, in Pall-mall; and by
J. HODGKINSON, at the Sign of the
Three Kings, in St. Dunstons Church-yard.
MDCCLXXII.

ACTA
ET
CONCLUSIONES
SYNODI GENERALIS
TORVNIENSIS.
ANNO DOMINI
M. D. LXXXV.
MENSE AUGUSTO.

MICHEÆ IV.

vers. V.

*Omnes populi ambulant, quisque in nomi-
ne DEI sui: nos autem ambulabimus in no-
mine Iehovæ DEI nostri in seculum
& in æternum.*

TORU-

29

T O R U N I E N S I S
S Y N O D I G E N E R A L I S
A C T A E T C O N C L U -
siones.

ANNO DOMINI M. D. XCV. die
XXI. Augusti, in nomine Domini ce-
lebrata est Generalis Synodus EVAN-
GELICORUM, Torunni, ad quam
maxima frequentia ex omnibus am-
plissimi Poloniae regni provinciis convenere, cujusvis
ordinis, status, & dignitatis viri Christiani, Senatores
Regni, Officiarij, Equites, Cives, Superattendentes,
Seniores, & Ministri Ecclesiarum Christi. Præterea
multæ insignes legationes hinc inde ad eandem Syno-
dum missæ, cum literis & commendatione fraterni a-
moris, nec non promptitudinis animi in recipiendis &
amplectendis ijs omnibus, quæ in hac Generali Synodo ex
Verbo DEI, juxta priorum Synodorum Decreta con-
sordib. suffragiis sancita essent. Quarum hæc præcipua fuere.

PRIMA ex magno Ducatu Litvania à Synodo Vil-
nensi, cum subscriptione multorum Magnatum solen-
niter adornata, & Legatis viris lectissimis, tam Mini-
stris, quam Secularibus commissa.

ALTERA ab Illustr. Domino Constantino DUCE
ab Ostrog Palatino Kijoviensi, Græcæ Religionis addicto,
officia amicitiae Ecclesiis Evangelicis offerente, & cum ijs
nomine suo ac suorum conjunctione in vera Religione ex-
petente, satis honorifice missa, & per Legatum presentem
Dominum CASPARUM Luszkovium expedita.

Tertia

Tertia à nobilitate Russia, Volinia aliarumq; prò-
vinciarum, quæ Græcam religionem & ritus ample-
ctuntur. Quarta ab Evangelicis Palatinatus Russia,
ex Synodo particulari Prochnicensi missa. Quin-
ta a Palatinatu Sendomiriæ ex Synodo item Districtua-
li Ivaniscensi instituta. Simul etiam ex Districtu
Chencinensi Legati, cum Politici, tum Ecclesiastici,
viri præstantes advenère. Sexta ex Districtu Za-
toriensi, & Osviecimensi, à Superattendente loci &
præcipuis Patronis missa. Septima ab Illustri &
Magnifico Domino Stanislaò Gostomski de Lezenice
Palatino Ravensi, Capitaneo Radomiensi. Octa-
va ab Illustri & Magnifico Domino Christophoro Ze-
tovicio, Palatino Brestensi in Lithuania. Nona
ab Illustri & Magnifico Domino Nicolao Momuid, Pa-
latino Polocensi. Decima ab Illustri & Magnifi-
co Domino Alexandro Prunski, Castellano Trocensi.
Undecima à Magnifico Domino NICOLAO Comi-
te ab OSTROROG ex Russia. Aderant & ex
Civitatibus Borussia Viri spectabiles, & aliorum præ-
stantium virorum, quos fama istius Synodi accenderat,
numerus ingens.

Duravit hæc Synodus dies sex, nimirum à XXI. Au-
gusti usq; ad XXVII. ejusdem Mensis. Ubi primùm
invocato Spiritus Sancti auxilio quotidie manè in tem-
plo D. Virginis, preces publicæ cum jejunio atq; Con-
ciones & Exhortationes ad anorem Christi & san-
ctam concordiam ac pietatem à primarijs Ministris
sunt habitæ.

Ac prima quidem die, id est, XXI. Augusti, cum

nondum omnes, præsertim quibus iter longum erat conficiendum, in civitatem advenissent, coactus Dominis Patronis & Ministris in templum, actum fuit de deligendis hujus frequentissimæ SYNODI præsidibus, qui eam ita moderarentur, ut omnia graviter, ordine, honestè, & sine ulla confusione fierent. Ac communi omnium suffragio Directores Synodi nominati sunt, ex Politicis, Magnificus Dominus Svvientoslaus Orzelski ab Orle, Capitaneus Radziejoviensis, & Magnificus Dominus Andreas Rzeczycki, Succamerarius Lublinitis. Ex Ecclesiasticis autem regimen & ordinis curi incumbere Superattendentibus primariis, Domine Erasmo Glicznero, Domino Simeoni Th. Turnovio, Domino Francisco Iezierscio. *Ibiden* etiam electus est in Notarium Synodi publicum Danie. Mikolajevvski, Orthodoxæ Radziejoviensis Ecclesiæ Pastor, cui ex Politicis adjunctus est Dominus CHRISTOPHORUS PAVVLOVSKI: Horum munus erat, literas aperire, legere, respondere, acta Synodi ordine excipere, ac in omnibus Dominis Directoribus præsto esse.

Sequente die XXII. Augusti à concione & precibus, excepta sunt & audita legationes ex variis Regni provinciis: ubi etiam Legatus Sacræ Regiæ Majestatis Magnificus Dominus Stanislaus Bykovvski Castellanus Lenciciensis, & unà cum eo alii auditi fuère.

Postea Propositio Synodi bipartita, clarè in templo à Magnifico Domino Directore proposita fuit: agendum nimirum nobis, divino favente Numine, de duobus.

I. De consensu in Ecclesiis nostris

E

reno-

renovando, stabiliendo, & confirmando: bono ordine in cœtibus conservando: nec non de disciplina Ecclesiastica restauranda, & scandalis, si quæ sunt, extirpandis. II. De oppressionibus, injuriis, & contumeliis, quibus ECCLESIA DEI in hoc Regno nuper quorundam extraneorum operâ gravissimè divexari cœpit, ubi & quomodo liberatio ab iis nobis petenda & postulanda esset. *Hac fuit propositio.*

Et cœptum est hoc die aliquid agi, de priore ejus parte, ac prælectus est publicè Consensus Sendomiriensis, una cum aliarum SYNODORUM Decretis.

Die XXIII. Augusti, reliquæ Provinciarum Legationes auditæ; Magnifico Domino Castellano Lencinensi responsum datum. Adhac Reverendissimi Domini Episcopi Cujaviensis, ex tractu Dobrzyński & Pomeraniensi: & ex Palatinatu Plocensi Legati, tum admisi auditique, tum cum sufficiente responso dimissi sunt. Dein examen institutum fuit in eos, qui consensum nostrum violare aut ei refragari viderentur, & ordine Ministri circiter Septuaginta suffragia sua de Confessionibus, & Consensu Sendomiriensi liberrimè proposuerunt, & concluderunt: tres fidei Confessiones, Augustanam, Bohemicam, & Helveticam, in primariis doctrinæ capitibus, De Sacra Scriptura, De DEO Vero, De persona Filii DEI Θεου Υιου, De providentia DEI, De Peccato, De Libero arbitrio, De Lege, De Evangelio, De Justitia.

Justificatione per CHRISTUM, De Fide, De Re-
 generatione, De Ecclesia CATHOLICA ejusque
 unico & supremo capite CHRISTO, De Sacra-
 mentis eorumque numero, sine & usu, De Statu
 animarum post mortem, De Resurrectione & vi-
 ta aeterna, convenire. In reliquis autem, in quibus
 discrepare illa videntur, praesertim in articulo de
 COENA DOMINI, nobis Consensum Sendomi-
 riensem medicinam asserre, nosque invicem nobis-
 cum conglutinare, ac ab omnibus haereticis, sectariis,
 & blasphemis idololatriis, Orthodoxam & Apostoli-
 cam fidem adulterantibus sejungere. Ibidem
 etiam actum est, de conservanda & tuenda puri-
 tate doctrinae de Deo, ejus essentia, & personis, pro-
 pter eos, qui a voce Trinitatis abhorrent: & de-
 cretum, ut, qui ea voce uti nollent, tanquam
 de fide suspecti ex caetu nostro Evangelico excludan-
 tur.

Die XXIV. qua fuit Divo Bartholomaeo sacra
 (& ob proditoriam illam ac nefandam laniam Parisiensem, in nuptiis REGIS Navarraei hoc die Anno
 DOMINI. M. D. LXXII. a Pontificiis per-
 petratam, valde est memorabilis) post absoluta Divi-
 na Officia, partim actum fuit, publice & privatim,
 cum eo qui Consensui reclamabat, & concordiam
 cum ceteris Ecclesiis fovere volebat: partim con-
 sultabatur de disciplina restauranda, de ordine bono
 & honesto in Ecclesiis, de refrenanda quorundam vi-
 ta inhonesta, de Ministris erroneis non recipi-
 endis, nec admittendis: & de excommunicandis

ijs, qui Consensui subscribere nollent. Cæpta etiam sunt prælegi hoc die conclusiones Synodicae, & ab omnibus liberè examinata, & alia ad bonum Ecclesiæ regimen spectantia, usq; ad vesperam tractata sunt.

Die XXV. Augusti, quod restabat ex prima propositione, de Consensu, ordine Ecclesiastico, & coercendis turbatoribus Ecclesiarum, ante meridiem absolutum fuit.

Postea ad alteram propositionem transiitione facta, varii ex omnibus Regni partibus & provinciis, varias injurias, contumelias, oppressiones, & molestias, quas Religionis CHRISTIANÆ causa paterentur, coram exposuerunt, & de ijs conquesti sunt. Ac reperta sunt circiter quadraginta notoria injuria, quæ passim cum publicè, tum privatim, cum Nobilibus, tum Ministris, Civibus, & Plebejis quibusvis, potissimum à Clero Pontificio, & ei adherentibus ac temerè morem gerentibus, contra omne Jus & æquum, cõtra libertates Patrias, & contra CONFEDERATIONEM, communi omnium Regni ordinum approbatione sancitam receptamque, & Sacræ Regiæ Majestatis Clementissimi Domini nostri juramento confirmatam, impunè inferuntur.

Tandem post longam illam injuriarum, despectuum, & violentiarum, non sine magna omnium commiseratione, & afflictæ fortis Ecclesiæ deploratione, factam enumerationem, unanimi Ministrorum & Patronorum sententia, hæc proposita & comprobata sunt. In his ipsis angustiis & doloribus multis etiamnum per DEI gratiam restare, quæ nos consolentur & erigant.

Veluti

Veluti primùm, Veritatis Evangelica & salutis nostra in CRISTO certitudinem, qua inde quoque evincitur, quòd propter eam à mūdo, cui semper veritas peregrina est, & qui DEO ejusque Verbo ubique resistere solet, persecutionem patiamur, juxta prædictionem CHRISTI Domini: Eritis exosi omnibus propter nomen meum. Matth. X. versu. XXII.

Deinde, Esse nobis solatio patientiam, per quam posidemus animas nostras. Lucæ XXI. versu XIX. & modestiam, quæ vel ipsis hostibus innotescat, eosque ad moderatiora consilia flectat. Necesse igitur esse, nos adversariis judicio DEI commissis, patiēdo ad victoriam contendere, eo quod dicat Dominus, eum demum servatum iri, qui sustinuerit usque ad finem. Et scitum memoriaque dignum esse illud LACTANTII: Defendenda RELIGIO est, non occidendo sed moriendo, non sævitia sed patientia, non scelere sed FIDE; illa enim bonorum sunt, hæc malorum. Lib. V. de Justitia Cap. XIX. Tertio, Nondū nos (DEO fit gratia) sub Serenissimorum REGUM nostrorum hæctenus justo & clementi regimine eò esse redactos, ut ab adversariis nullo negotio opprimi, ac omnibus libertatibus per vim exui possimus: sed restare spem bonam de equitate & prudentia SERENISSIMI REGIS nostri, & de mutua benevolentia gentilium nostrorum, diversam Religionem Romanam sequentium, Gallicasq; lanienas exhorrescentium: si modo iis ista principia mala, & gravamina, quæ jam patimur, liquido innotescāt, ut sub nostra oppressione suarum etiam libertatū everisionem, & pacis publicæ amissionem, latere & periculi

tari sentiant. Præterea esse in omnibus REGNI provinciis, Ducatibus, Palatinatibus, & Civitatibus, multo plures quàm vulgo existimatur, veros Christianos, quos non pudet Evangelii CHRISTI, quorum confessione, constantia, zelo, & in afferenda VERITATE invicta promptitudine, nos animari & excitari par sit, ut non quavis persecutionum procella, nos à VERITATE in transversum rapi sinamus, sed armati FIDE, ac nova vita exornati, conjunctis animis, gloriam DEI promoveamus, ECCLESIAE ædificationi incumbamus, & in Orationibus, Jejuniis, & placando irato DEO, simus assidui. Postremo, ab ipso etiam jure communi, & libertatibus, quibus DEI dono æque ut adversarii nostri gaudemus, modum nobis ex his immensis malis evadendi, monstrari & porrigi: ut nimirum SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS, quæ inter dissidentes de RELIGIONE pacem se velle tueri, ac ab omni oppressione quosvis immunes præstare jurejurando adstrinxit, auxilium humillimè imploremus, & defensionem, expositis tam gravibus & penè intolerabilibus injuriis, obnixè petamus: imò & Fratribus sanguinis nostri, inter quos plurimi sunt candidi, conscientia bonæ, & pacis ac publicæ tranquillitatis amantes, idem in publicis REGNI conventibus exponamus, nosque ipsorum suffragiis & opera, contra sanguinolenta Cleri, præsertim externorum hominum consilia, adjuvari petamus. Cum primis autem à DOMINO NOSTRO JESU CHRISTO, cujus

eius veritas in nostris personis oppugnatur, ut EC-
CLESIAM suam seruet, errores reprimat, & causam
suam potenter iudicet, supplicibus votis exposcendum,
& orandum, ut nos custodiat, donec ex hac militia, in
portum aeternae quietis, transferamur.

Tandem XXVI. Augusti, primum omnium infra-
scripti Canones Synodi Toruniensis, publicè lecti,
correcti, & omnium calculis, nemine refragante, re-
cepti & confirmati sunt. Deinde delecti Legati,
tium ad Sacram Regiam Majestatem, tum ad alia loca,
& illustres personas, ac futuros conventus REGNI
& Magni Ducatus, & responsa data, ad literas eorum,
qui LEGATIONEM ad SYNODUM instituerant.

Tertio, delecti etiam sunt Seniores Generales PO-
LITICI ECCLESiarum Orthodoxarum, ad
quos ea, quae ad bonum & pacem Ecclesiae procuran-
dam faciunt, inprimis referuntur, & ab iisdem cum
Superattendentibus, de necessitate, tempore, & loco
Synodorum Generalium deliberaretur & statu-
retur.

His absolutis & conclusione Synodi facta à Super-
attendente Domino Simeone, Magnificis Dominis
Patronis, & toti Nobilium ordini, pro hoc labore Ec-
clesiae impenso sunt acta gratiae, cum seria admo-
nitione & obtestatione ad amorem fraternum, ad
pietatem, & disciplinam sanctam omniumque jam rectè
constitutorum & auctoritate Synodorum approbato-
rum observationem, tam Ministris quam Patronis
coram severo Dei iudicio rationem reddituris, ne-
cessariam.

Deinde vicissim Domini Patroni,

Spectabili Senatui & Civibus Toruniensibus pro concessis commodis hospitii & templo, honorificè per Magnificum Dominum Directorem, gratiam habuerunt. Et postremo admonitione ad preces & gratitudinem erga Deum pro tanto beneficio, quo nos in hac Synodo afficere, & omnia ad optatum finè pro nominis sui gloria deducere dignatus est, à Domino Francisco Jezierscio in Auditoria, & à Domino Erasino Glicznero in templo præmissa, ab omnibus dehinc primò decantatus est Psalmus LXXXIV. Quam dilecta tabernacula tua Domine! deinde Canticum illud Ambrosii, Te Deū laudamus. Atq; ita propitio DEO nostro colophon huic Generali & amplissima SYNODO Toruniensi feliciter, cum magna omnium piorum letitia, est impositus.

TORUNIENSIS SYNODI GENERALIS.

ANNO DOMINI M. D. XCV. DIE XXI.

Augusti celebratæ CANONES.

I.

ONSENSUM nostrum Evangelicum Sendomiriæ Anno Domini M. D. LXX. institutum, & eodem anno consignatione Posnaniensi illustratum. ac postea Generalibus Synodis, Cracoviensi, Petricoviensi, & Wlo-
dislaviensi auctum stabilitumque, prout ista in exemplari Torunii Latine & Polonice Anno Domini M. D. LXXXII. excuso continetur: universi hac nostra Generali Toruniensi Synodo comprobamus confirmamusque, & contra adversarios, qui tam verbis quam scriptis hactenus discordiam & fictum Consensum nobis Evangelicis objectare ausi sunt, hunc verum consensum sincere nos amplecti & fovere, atq; secundum eum in sancta concordia verè conjunctos esse protestamur,

II.

Quilibet Minister Evangelicus in Regno Poloniae & Magno Ducatu Litvaniae ac cæteris Provinciis adjunctis, tenebitur hunc Consensum (cui hos quoq; Synodi Toruniensis Canones incorporamus) non tantum habere & legere, sed etiam ex præscripto illius, & Canonum

in eo expressorum, tùm ipse agere, tùm coetum sibi commissum gubernare.

III.

In Synodis particularibus, & coetibus frequentioribus, quales solent haberi in feriis Paschalibus, aut alio quovis ad id accommodato tempore, ad minimum semel quotannis libellus iste Consensus cum Synodis Generalibus in eo contentis prælegatur, & juxta illum examen Fratrum & membrorum Ecclesiæ DE I instituat: quique aliqua in re deliquisse deprehensi fuerint, corrigantur, & in reos fiat executio disciplinæ.

IV.

Nullus Superattendens, aut Senior, ququam ad Ministerium & munus pastorale mittere, aut Patronus quisquam, sive coetus noster, pro Ministro recipere audeat, nisi eum, qui sit ritè ordinatus, & certum habeat testimonium, Consensuique subscribat, & secundum eum se segerat.

V.

Quilibet Superattendens sive etiam Senior Districtus, habeat librum Consensus ad id paratum, in quo & ipse nomen suum propria manu adscribat, & omnes Ministros ad inspectionem suam pertinentes, subscriptos habeat. Quod quidem ilico post hanc Synodum facere debent, & in posterum semper in missione Ministrorum idem observabunt.

VI.

Articulum octavum Consignationis Posnaniensis ad executionem deducendo, ita constituimus, ut tres Superattēdentes, tempore & loco alternatim indicto, quotannis, una cum primario Seniore Magni Ducatus Litvaniæ in unum conveniant, propter communicāda consilia de negotiis Ecclesiæ DEI. Tum etiam juxta veterum consuetudinem, tenentur Comitiis interesse, aut saltem aliquem in locū suum cum instructione mittere, propter conferendas sententias de rebus necessariis, & propter indictiones Generalis SYNODI, una cum primariis Dominis PATRONIS, prout res postulat.

DE DISCIPLINA.

VII.

Contra pertinaces Legis Divinæ, decretorum verbi ejus, & omnium Canonum Synodorum nostrarum Generalium, in libro Cōsensus contentarum, transgressores, hujusmodi disciplina à majoribus nostris in Generali Cracoviensi Synodo instituta est: ut Minister & munere Ministerii, & loco privetur; Patronus verò, ut Ministro multetur, & contra ejusmodi excommunicatio vibretur. Hujus tamen Sanctæ disciplinæ ordinem juxta doctrinam Filii DEI & Apostolorum ejus, ita illustramus.

PRIMUM, ut quicumq; in doctrina Evāgelii Dei, nobiscum nō cōsentiāt, & qui idololatriam aut hāresin amplectatur, denique qui concordiam nostram dirimat, neque Consensum nobiscum retinere velit, pœnam superius descriptam, sine ulla dilatione re ipsa sustineat.

Qui vero in vita sua committat peccata à DEO prohibita, quæ sunt specificè enumerata in Cōsignatione Posnaniensi articulo X. & in Cracoviensi Synodo, quibusdam in locis, item in Wladislaviensi articulo VII. is post unam & alteram admonitionem & reprehensionem, ab usu Sacramenti arceatur: quod si non resipuerit, publicè in suo cœtu excommunicetur.

Minister, qui officio suo juxta Canones Synodales, aliqua in re nō defungatur, aut disciplinā nō exerceat, ac multo magis, si offendiculum aliquod præbeat, post unā & alterā admonitionem, à Superattēdente & Seniorib. ab officio usq; ad Synodum Districtualem suspendatur.

Patronus sive auditor, si sit vitiis deditus, & officio suo in Canonibus Synodalibus descripto desit, post admonitionem Ministri & Seniorū secularium, ab usu Cœnæ Dominicæ removeatur, quousq; in Synodo Districtus sui reddet rationem,

Quicumq; vero Sacra COMMUNIONE, & usu CONÆ DOMINICÆ, sine justis causis, & sentētia MINISTRI sui non requisita abstineat, post tertiam, aut sane per decursum unius anni, Sacræ communionis neglectiōnem, publicè in cœtu,

aut in Synodo, juxta modum consuetum disciplinæ sacræ excommunicetur. Eidem pœnæ subjaceant, qui cœtus sacros, audiendi Verbi DEI gratia cogi solitos, prorsus negligunt.

Item: Quicumq; contra articulos præteritarum Synodorum filios suos in Scholas & Academijs Arrianicas, & alias, in quibus sincera Evangelij Domini doctrina non traditur, tam intra quam extra regnum mittat, publicè à Cœnâ Dominicæ usu & communione Ecclesiæ DEI excludatur. Et si quis nunc in iis Scholis liberos suos habet, intra duodecim Septimanas ab hoc Synodo Toruniensi, eos inde abducere debet, idque sub pœna nominata. Libros itidem Arrianorum, nemo ex fratribus nostris citra Cōsensum Ministri, in æde recipere, aut lectioni eorum occupari debet. Ad extremum, quicumq; in Ecclesijs nostris Evangelicis noluerit uti voce ista, SANCTA TRINITAS, eum tanquam suspectum, quod nō sit rectè fundatus in fide de DEO Patre Filio & Spiritu Sancto, è cœtu nostro excludimus.

In his ergo omnibus disciplinæ gradibus in hæretes prioribus Synodis, Superattendendum, Seniorum, Patronorum & Ministrorum fidem & conscientiam obligamus, ut hanc sanctam disciplinam ex officio suo re ipsa exequantur, veritine & ipsi tum censuras Ecclesiasticas, tum vero horrendas judicii divini pœnas incurrant.

SUMMATIM autem de disciplina hanc conclusionem facimus. Si quis reperiat, qui contra officia Christianitatis suæ peccet, aut negligens & remissus, tam in vocatione sua, quam in disciplina exequenda deprehendatur: tunc ut contra auditorem suum Minister, ita contra Ministrum SUPERATTENDENS cum Senioribus, ex disciplina, juxta Canones Synodales aget. Interim in gravioribus negociis, salva cuique manebit provocatio ad Synodum districtualem. Superattendens autem Seniores & Patroni in Synodo Districtus (citati à Delatore duabus ad minimū ante Synodum septimanis) ut de crimine, ita de neglectu officii & executionis disciplinæ justificare se, & disciplinæ ipsi quoq; subjacere debebunt.

VIII.

Declarando decimum tertium Consignationis Articulum, sic sentimus: Oviculas Christi, nulli⁹ Ministri dominio & jugo ita subjici debere, ut justis intercedentibus causis & circumstantiis, non liceat ipsis alterius cœtus & ordinis Ministrorum opera uti: verbi gratia, ratione habita circumstantiæ loci & propinquitatis templi, & in similibus occasionibus, æquisq; rationibus & causis. Quod si vero aliqui auditores scandala excitantes, & impiè viventes, offensi disciplina & reprehensione proprii Pastoris, ab eo secedere, & alterius Pastoris, majoris licentiæ & impunitatis peccandi causa, curæ

se committere velint: hujusmodi, nulla ratione alterius cœtus Minister recipere debet, præsertim si ea de re à proprio illarum ovium Ministro admoneatur. Porro, in talibus negociis necessaria sunt Ministrorum colloquia, & sinceræ de his consiliorum communicationes.

IX.

Nullus Minister & Senior Spiritualis, adolescentes, alumnos, & personas qualescunq; promotas à Ministris aliorum cœtuum, ad se recipiat, præterquam si honestæ suæ dimissionis & libertatis à propriis Ministris testimonium & literas fide dignas habeant & ostendant. Qui secus faxit, ipso facto pœna in Cracoviensi Synodo expressa tenebitur. Tali enim transfugarum receptione, everteretur disciplina & bona educatio, ac probatio juvenibus & inexploratis hominib. admodum necessaria, quam plerumque improbi & impii alumni declinare, & coram ea fugere solent.

X.

In indictione Generalium Synodorum, non videtur æquum, ut semper omnium Superattendendum subscriptiones requirantur, præsertim si qui negligentes officium suum, nobiscum cœventibus regni publicis nō interfint, nec quenquam in locum suum mittant, aut ad extremum hac de re certiores facti, rem silentio involvant: tales enim in eo passu suffragium suum amittunt. Idem judicandum,

si

si quis Superattendendum aliqua in re conscius sibi sit criminis, & cognitionē Synodi metuat. Is enim proculdubio nunquam in Generalem SYNO DUM consentiret; adeoq; ea nunquam à nobis celebrari posset. Atque hæc est declaratio articuli Synodi Wladislaviensis octavi.

D E S C H O L I S .

X I .

Una Schola Generalis debet constitui in medietate regni, in loco apto. In districtibus quoque, prout primaria, ita & particularibus Scholis, à cœtibus diligenter provideri debet.

X I I .

Collecta ad fovendas Scholas secundum Petricoviensis Synodi Canonem VIII. itē Wladislaviensis Synodi Canonē X. ab omnibus Patronis ex propria ipsorum arca, pro cōscientia cujusq; conferatur: ut dent à singulis rusticis agrum excolentibus, singulos florenos, qualescunq; fundos & tenutas habuerint: ab auticis autē & conductorum agricolarum aratris in duplo, videlicet florenos binos: eamque pecuniam intra tempus, quod ad Calendas Januarii anni sequētis intercedit, reddant singuli collectoribus ad id in Districtibus deputatis. Hęc autem pecunia debet asservari in certo loco proprii Districtus, ita ut aliquod ex ea emolumentum cedat, quod communiter constitutum fuerit. Illud autem converti debet, primum ad Generalem Scholam, deinde ad particulares, quæ aliunde
pro-

provisionem habere nequeunt, & ad alias necessitates Ecclesiæ DEI, Ratio autem hujus Collectæ reddi debet, in Synodo Districtuali. Quod si quis absentium hanc Collectā dare renuat, Domini Seniores & Ministri, quilibet suas oviculas ad hoc officium gloriæ DEI & ædificationi Ecclesiæ admodum utile hortari & incitare tenebuntur.

XIII.

Dominorum Seniorum Seculariū hoc quoque est munus & proprium officiū, ut inter fratres negocia, & facta devia, exhortationib. suis refrenent, ad ordinem rectū in omni re bona, & ad pietatem deducant, & inserviant; jurgiis & litibus obviam eant; dissidia & controversias inter Fratres dijudicent & componant; ac pro viribus pacem & charitatem inter domesticos fidei foveant; in id incumbentes, ut quilibet Frater Christianus, primum Deo, deinde & proximo, in omnibus officium debitum præstet: & quantum fieri potest, ne per citationes ad jus & subsellia judiciorum mundanorum prodeat, juxta apertum hæc de re Spiritus Sancti decretum *I. Cor. VI. vers. 1.* Quod si vero intercedentibus causis inevitabilibus, ad citationes & processum juris, alicui ex fratribus, potissimum autē miseris orphanis, res devenerit, proprium est D. Seniorum, talibus consilium suppeditare, & modum monstrare, ut quam rectissime hujusmodi actiones, sine conscientiæ vulnere, & damno

ac jactura sua, possint expedire.

XIV.

Debent etiam Domini Seniores Seculares diligenter intueri, quomodo se quisq; in officio & vocatione sua Christiana gerat, & delinquentem ac etiã post unam & alterã admonitionem obstinatũ Fratrem deferre ad Pastorem ut super eum rigor disciplinæ extēdatur: peculiariter vero, si deprehendatur aliquis Frater, cujuscunq; status & vocationis, à pecunia mutuo data pecuniam vel fœnus verbo DEI prohibitum aut usuram (quocunq; nomine appelletur) accipere, & privatus privatum depeculari. Talis, si aliquoties ab iis & pastore monitus non tamē desistat, publicè in cœtu, aut in Synodo excludatur. Idem sentiendum de his qui impudicè lascivia sua, aut simili peccati genere, offendicula in Ecclesia faciunt.

XV.

Considerantes istud quàm in mala & periculosa devenerimus tempora, & quã toti Christianitati, ferulæ iræ Divinæ immineant, denique quantas cœtus fidelium Christi oppressionum & persecutionum angustias sustineat, animadvertimus rem apprimè esse necessariam, ut iram Dei publicis precibus, cū jeuniis & maceratione corporum in conspectu Domini concorditer omnes in omnibus Ecclesiis nostris Evangelicis, temporibus & diebus certis placare studeamus. Ut vero ad hanc rem nova non quæramus,

tempora, dies consuetos, quos vulgo Angaria vocant, huiusmodi jejuniis & precibus publicis, quater in anno, dicamus. Interea tamē aliis quoque quā creberrimis jejuniis, tam publicis Ecclesiarum, quā privatis quorumvis fidelium, viam præclusam nolumus; quin potius ad ea exhortamur & incitamus.

XVI.

Domini Patroni, præcipuè autem Seniores, sedulam operā dabunt, ut Sacre Ædes seu Tempa, in quibus cultus divinus peragitur, non desolentur, sed diligenter restaurentur, & accurate ornentur, citra tamen ejusmodi ornatū, qui ullā Idololatriæ speciem respiciat aut præ se ferat.

XVII.

Domini PATRONI in quolibet cœtu, in duas partes nominatim divisi, omnes cujusque partis alternatim (relicta tamen singulis alterius quoque partis veniendi libertate) ad conventus necessarios sistere se debent, sub censura Ecclesiastica.

XVIII.

De Ceremoniis interea temporis Cōclusiones præcriterarum Synodorum nō immutamus, sed cuilibet cœtui consuetas pro libertate Christiana relinquimus: & an eæ in vnam eandemque formam redigi queant, ad futuræ Generalis Synodi deliberationem rejicimus.

Finis Canonum.

F a I. Cor.

I. Corinth. II. vers. XVI.

Quod si quis videtur contentiosus esse, nos ejusmodi consuetudinem non habemus, neque Ecclesiæ DEI.

AUGUSTINUS
TOMO II. EPIST. LXXXVI.
AD CASULANUM PRESEY-
TERUM.

Sit ergo una fides universæ, quæ ubique dilatatur Ecclesiæ, tanquam intus in membris: etiam si ipsa fidei unitas, quibusdam diversis observationibus celebratur, quibus nullo modo, quod in fide verum, impeditur. Omnis enim pulchritudo filiæ regis intrinsecus. Illæ autem observationes, quæ variæ celebrantur, in ejus veste in-
tel-

telliguntur, unde illi dicitur:
 In fimbriis aureis circumami-
 cta varietate (Psal. XLIV.) Sed
 ea quoque vestis ita diversis ce-
 lebrationibus varietur, ut non
 adversis contentionibus dissi-
 petur.

MINISTRI ECCLE-
 SIARUM QUI IN SYNO-
 DO TORUNIENSI ADE-
 rant.

ERASMVS Gliczner, Ecclesiæ DEI Confessioni
 AUGUSTANÆ in majori Polonia Superattendens, suo
 & fratrum suorum nomine subscripsit.

Simeon Theophil. Turnovius, Ecclesiarum Orthodo-
 xarum Confessionis BOHEMICÆ in Majori Polonia
 Superattendens, Præpositus Ostrorogensis, suo & fratrum
 suorum nomine manu propria subscripsit.

Franciscus Iezeritius Superattendens Ecclesiarum
 Confessionis HELVETICÆ in Minori Polonia, suo &
 fratrum suorum nomine subscripsit manu propria.

Andreas Chrzaštovvski, Minister sancti Evangelii in
 Litvania, Consensumpium approbans, meo & fratrum
 nomine subscribo.

Jacobus Popovvski, Minister sancti Evangelii, con-

senſum pium approbans, meo & fratrum in Litvania cœ-
tibus nomine ſubſcribo.

Philippus Bochvitz Cracoviensis, Miniſter Verbi DEI
Kordanovv, Senior Ruſſiæ albæ, ab Eccleſiis Litvanicis
legatus, manu propria ſubſcribo.

Matthias Bancovius, Miniſter Verbi DEI Serciensis,
Senior Diſtrictus Novogrodëſis, manu propria ſubſcribo.

Johannes Lucinius, Miniſter Chlebovientiſis, Senior
Transvelientiſis, ab Eccleſiis Litvanicis Legatus, manu pro-
pria.

Stanislaus Minuidius, Miniſter CHRISTI Neapol.
upithæ, ex Litvania Legatus, manu propria.

Georgius Plotkovvski, Paſtor ECCLEſIÆ VVizanë-
ſis in Litvania, manu propria ſubſcribo.

Nicolaus Trzcinski, Senior Eccleſiæ Podlachiëſis, ma-
nu propria.

Joannes Chocimovvski, Palatinatus Ruſſiæ nunciuſ,
& Senior Spiritualis, ſuo & Fratrum ſuorum ejuſdem Pa-
latinatus nomine ſubſcripſit manu propria.

Bartholomæus Falconiuſ VV. S. Conſenior Diſtrictus
Ruſſiæ & Legatus, ſubſcripſit manu propria.

Petrus Tarnoviuſ, Miniſter Dembniçenſis, & Senior
cœtus RADZIEIOVIENSIS manu propria.

Daniel MIKOLAIEV VSKI, in Eccleſia Radziejovi-
enſi Conſenior, & Verbi DEI Miniſter, Synodi Generalis
Notariuſ publicuſ, ſubſcribo.

Joannes Girck,
Paſtor Eccleſiæ Leſnenſis,
Chriſtophoruſ Muſoniuſ
præpoſituſ Eccleſiæ Coſmi-
nenſis.

Matthias Rybiniuſ Eccle-
ſiæ Poſnanienſis Miniſter,
Andreas Colenſis Eccleſiæ
Goluchoviënſis Miniſter.

Petrus Dreſnenſis, Senior Diceceſeos Pogorzeliënſis,
ſuo & ſuarum nomine ſubſcripſit manu propria.

Laurenc.

Seniores Eccleſiarum
Confessionis Bohemi-
cæ, in majori Polonia, &c.

Laurentius Karfincius Ustensis, Senior Diœcesis Po-
maniensis, Confessionis Augustanæ, Minister in Gnin,
suo & fratrum nomine subscripsit.

Gregorius Zarnovecius, Minister Vlosczeviensis, Le-
gatus Districtus Chencinensis.

Martinus Janicius Smilovitanus, Verbi DEI Minister
in Zalesie, Consenior Districtus Chencinensis, suo & cœ-
terorum fratrum nomine.

Franciscus Stancarus, Ecclesiæ DEI quæ est in Vlodi-
lavj Pastor, Legatus tractus Chencinensis.

Franciscus Pl. Seceminius Chmielnicensis & Sedziejo-
viensis Ecclesiæ Minister, Legatus missus ex Districtu
Chencinensi, manu propria subscripsit.

Joannes Dufcovius, Legatus Districtus Sandomiriën-
si, manu propria.

Joannes Stralovius, Legatus Districtus Sandomiriënsis,
manu propria.

Christophorus Kraipski, Ecclesiastes Lublinensis, Le-
gatus Districtus ejusdem, manu propria.

Johannes Cluentius, cœtus Rzeczicensis Minister, Di-
strictus Lublinensis Nuncius, subscribo manu propria.

Joannes Prætorius, Minister Cosensis, Legatus Eccle-
siarum quæ sunt in Districtu Zatorienfi & Ôsviecienfi,
suo & aliorum fratrum nomine.

Albertus Myslovius, IESU CHRISTI Minister, Pa-
stor in Krylovv, Confessionis Helveticæ, subscripsit manu
propria.

Stanislaus à Grozno, Minister CHRISTI in Chomstovvo,
in Districtu Keinensi Cōfessionis Helveticæ, manu ppria.

Clemens Agnellus, Clodaviensis, Minister in Kosciol,
manu propria.

Valentinus Curio Halensis, Ecclesiæ Rad ziejoviensis
Minister, & Scholæ Moderator, manu propria.

Jacobus à Jarocin Pruski, Minister Verbi DEI in Lud-
ziezko, Confessionis Helveticæ, manu propria.

Stanislaus Gronicius, Minister Verbi DEI in Zerkovv,
suo & suorum fratrum nomine, manu propria.

Nicolaus Hermes Ecclesiæ Cieninensis Minister.

Paulus Orlik, Crorossinensis Ecclesiæ Minister.

Joannes Campensis, Minister CHRISTI in Ecclesia Niemcinenfi, manu propria.

Andreas Sylvanus, Minister verbi Dei in Barcin, manu propria.

Samuel Orlik, VVissinensis Minister manu propria.

Joannes Turnovius, Illustris Domini Palatini Brestensis Cujaviensis Concionator Aulicus, manu propria.

Stanislaus Stavenfis, Minister Verbi Dei in Brzeskorzyftva.

Joannes Pigelius, Pastor Ecclesiæ Piranensis, Confessionis Helveticæ.

D O M I N O R U M
P A T R O N O R U M E C-
C L E S I A R U M E V A N G E L I C A-
rum, qui in generali Toruniensi Syn-
odo interfuerunt, Subscri-
ptiones.

ANDREAS LESCZYNSKI, de Leszno, PALATINUS Brestensis Cujaviensis, personaliter præfens subscripsit, manu propria.

JOANNES ABRAMOVVICZ, Palatinus Mincensis, Capitaneus Lidenfis, ex Magno Ducatu Lituaniæ, personaliter præfens subscripsit manu propria.

ADAMUS BALINSKI de Chomiaza, Castellanus Bidgostiensis, Capitaneus Crufvicenfis, præfens subscripsit, manu propria.

ILLUSTRIS Domini CONSTANTINI Ducis Ostragenfis, Palatini Kijoviensis Legatus ad præfentem Synodum, **C**ASPARIUS LUSZKOVVSKI, manu propria.

Magni-

Magnifici Domini STANISLAI GOSTOMSKI, de
Lezenice, Palatini Ravenfis, &c. Legatus ad præsentem
Synodum NICOLAUS TRZYLATOVVSKI, manu
propria.

STANISLAUS SZAFRANIEC de Pieskovva Skala
(antea Palatinus Sendomiriensis) Tribunus Cracovien-
fis.

SVVIENTOSLAUS ORZELSKI ab Orle, Capita-
neus Radziejoviensis, Director SYNODI, manu pro-
pria.

ANDREAS RZECZYCKI, Succamerarius Lubli-
nensis, & Ecclesiarum ejusdem Palatinatus Nuncius, ma-
nu propria.

PETRUS GORAISKI de Gorai, Nuncius Ecclesiarū
Palatinatus Sendomiriensis, manu propria.

CHRISTOPHORUS REII, de NAGLOVVICE, Da-
pifer Lublinensis, ab Ecclesiis Palatinatus Lublinensis,
Belzensis, & terræ Chelmenfis nuncius, manu propria.

ANDREAS SZAFRANIEC de Pieskovva Skala,
Capitaneus Leloviensis, manu propria.

HIERONYMUS ABRAHAMOVVICZ, Tribu-
nus Lidenfis, ex Magno Ducatu Litvaniæ, manu propria.

GEORGIUS LATALSKI Senior, Comes in Labi-
szyn, Palatinides Pofnaniensis, manu propria.

LAURENTIUS SKARBEK, Capitaneus Lucinen-
fis, manu propria.

SENDIVOIUS Comes ab Ostrorog, manu propria.

ANDREAS KROTOSKI, Palatinides Inovvladislav-
viensis, manu propria.

ANDREAS ZAREMBA de Calinovva manu pro-
pria.

JOANNES CHRISTOPORSKI, Dapifer Siradi en-
fis, manu propria.

JOANNES NIEMOIEVVSKI, Judex castrenfis Ino-
vvladislaviensis.

LAURENTIUS NIEMOIEVVSKI.

Marcianus Niemojevski.

Alexander Niemojevski.

Nicolaus Rozenski, Judex terrestris Inovvladislaviensis, manu propria.

Joannes Ruzynovski, Vexillifer Palatinatus Inovvladislaviensis, manu propria.

Martinus Trleski, Dapifer Inovvladislaviensis manu propria.

Gallus Koscielski, Subjudex terrestris Brestensis, manu propria.

Joannes Modlibog, Venator Inovvladislaviensis, manu propria.

Iacobus Svvierzevski, de Leseze, Nuncius ex coetu Radziejoviensi.

Albertus Koscielski, ab eodem coetu Nuncius ad SYNODUM.

Andreas Grodziecki.

Martinus Bukovvieczki, de Bukovviec.

Joannes Suchorzevski.

Matthias Siedliczki.

Christophorus Bardzki.

Petrus Zychlinski.

Martinus Kreza, manu propria.

Martinus VVichorski, notarius castrensis Radziejoviensis, manu propria.

Casparus Kempski, manu propria.

Simon Ostromeczki, manu propria.

Albertus Dorpouski, manu propria.

Albertus Gadeczki, manu propria.

Stanislaus Cikovvski, manu propria.

Stanislaus Skorulski, ex Magno Ducatu Litvaniz.

Iacobus Bronievski, manu propria.

Ioannes Koricinski de Korytnica, ex Siradiensi Palatinatu, manu propria.

Martinus Bronievski, &

Martinus Chrzastovvski, nuncii ex Palatinatu Russiae, suo,

Nuncii Ecclesiarum Orthodoxarum ex majore Polonia, suo & fratrum suorum nominibus subscripserunt.

suo, & fratrum suorum ejusdem Palatinatus nominibus,
manu propria.

Petrus Palczewski, ex Districtu Zatorienfi nuncius,
manu propria.

Albertus Zbozy Zakrzewski, Iudex castrēsis Radziejo-
viciensis, manu propria.

ZBozy Zakrzewski, manu propria,

Gregorius ZBozy Zakrzewski.

Albertus Zychlinski.

Andreas Kryzkovski.

Sebastianus Grano-
vski.

} manu propria.

Iohannes Bokiey Zanislavski, ex Magno Ducatu
Litvaniz.

Raphael Sofzyc ZBiroski, notarius castrensis Lidensis,
ex Magno Ducatu Litvaniz, manu propria.

Petrus Goluchovski.

Andreas Ossolinski.

} Ecclesiarum Palatinatus
Sendomiriensis nuncius,
manu propria.

Ioannes Lipski, de Iastrzebniki, manu propria.

Przeclaus Laszkovski, manu propria.

Raphael Novovvieyski, manu propria.

Ioannes V Vassovski, manu propria.

Iohannes Cossovski, Vicecapitaneus Dybovicusis.

Ioannes V Voiszewski, manu propria.

Michael Paledzki, manu propria.

Bernhardus Tloczki, manu propria.

Ianufius Lubovski.

Paulus Gnievskovski.

Casparus Iaruzel Brzezniczki.

BALTHASAR RACHOCZKI, Medicinæ Doctor.
Henricus Girek, Senior Secularis Ecclesiz Posnaniensis,
Confessionis Bohemicæ, suo & aliorum fratrum ejus-
dem cœtus nomine, manu propria.

Christophorus Ridt, Cōfessionē Augustanā pfitens, &
Senior cœtus Posnaniensis, subscribo Consensui, manu
propria. Caspa-

Casparus Hampel, Nuncius Ecclesiæ Pofnaniensis, manu propria.

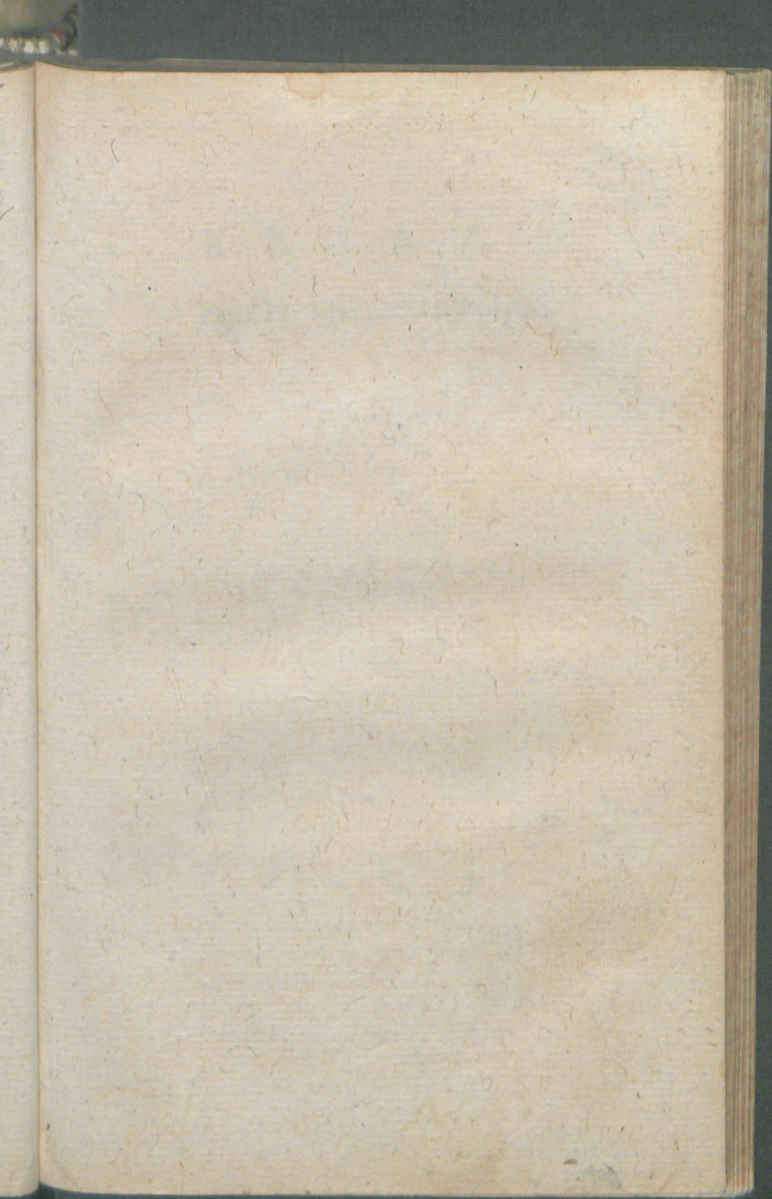
Georgius Gelhar, Nuncius cœtus Pofnaniensis, manu propria.

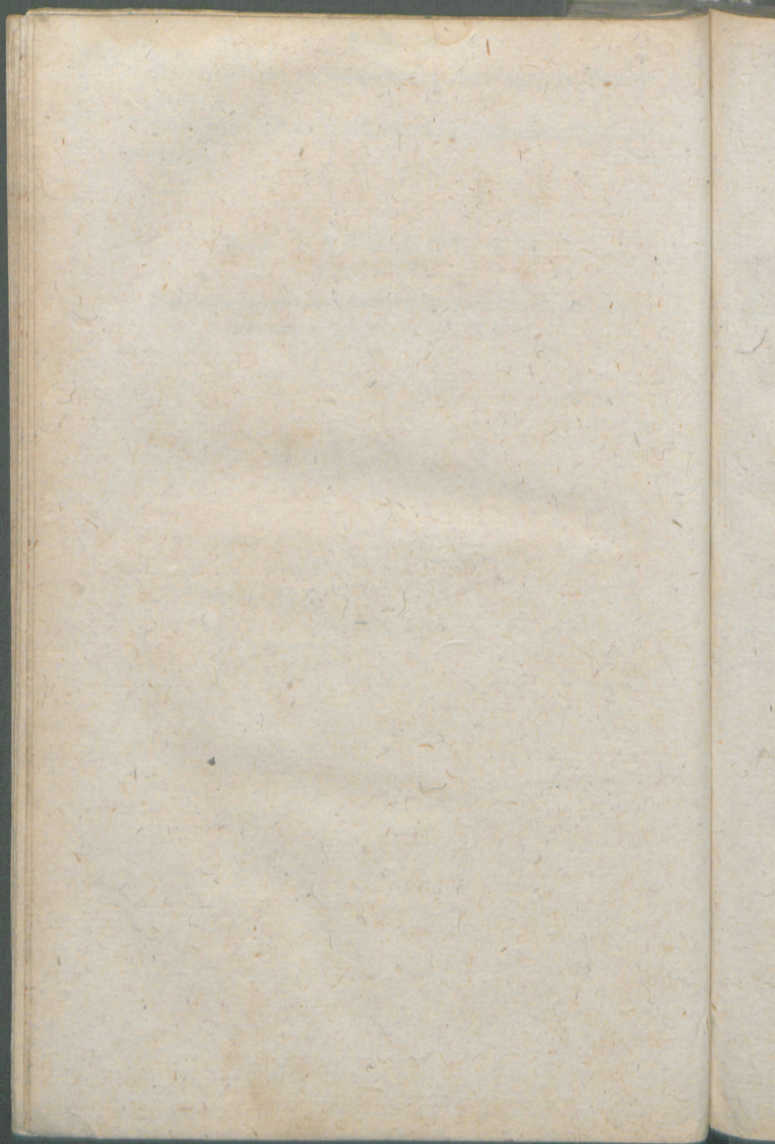
AD HEBRÆOS XII.

Verf. XIV.

Pacem sectamini cum omnibus, & sanctimoniam: sine qua nemo videbit DOMINVM.

F I N I S.

E R R A T.

Pag. XVII l. pro patris lege partis.

Т А Р А

С П И С О К

Р

Р

С